

Stortingets utredningsseksjon

Til: (...)

Dato: 05.11.2025

Utreder: (...)

Oppdragsnr: 2025200

COP30 om klima Brasil

OPPDRA

En delegasjon fra EMK skal delta på klimatoppmøtet i Belem, Brasil, 10.-21. november i år, COP 30. Som tidligere år hadde det vært til stor hjelp dersom dere kunne lage et bakgrunnsnotat over samme lest som dere har gjort tidligere år.

SAMMENDRA

Det brasilianske presidentskapet hevder FNs klimakonferanse 2025, COP30, blir arrangert i episenteret for den pågående klimakrisen. 2024 var globalt det varmeste året noensinne målt, klimasjokk kan true verdens finansielle stabilitet, klimaendringene påvirker nå alle over hele verden og globalt viktige økosystem, som Amazonas, står i fare for å nå ikke-reversible vippepunkter. UNEP melder at utslippet av drivhusgasser aldri har vært høyere enn i 2024. 10 år etter partene vedtok Parisavtalen er utfordringene større enn noensinne.

Klimaforhandlingene er mer preget av mistillit mellom partene. Partene vedtok regelverket for internasjonale karbonmarkeder under COP29. Partene vedtok også et nytt mål for klimafinansiering, men utviklingsland mente det var et svik, mens industriland mente det var starten på en ny æra. Flere av temaene under COP29 ble videresendt til COP30: utfasing av karbonkreditter fra Kyotoprotokollen, finansiering av klimatilpasning og skade, arbeidsprogram for utslippskutt, omstilling vekk fra fossile brensel og rettferdig omstilling.

Viktige tema under COP30 antas å bli partenes nye nasjonalt fastsatte bidrag, klimafinansiering, Global Goal on Adaptation, tap og skade, rettferdig omstilling til klimarobuste lavkarbon-samfunn, internasjonale karbonmarkeder, natur og biologisk mangfold.

Partene evner å fatte vedtak og gjennomføre tiltak som trekker verden i retning av lavere utslipp og bedre klimatilpasning, men det går for sakte. Omfanget av klimakrisen har aldri vært tydeligere, samtidig vokser klimatiltak frem som den store økonomiske vekstmotoren for det 21. århundre, ifølge UNFCCs Generalsekretær Simon Stiell.

There is hope in hanging snore, som vi sier på norsk.



INNHold

1	Innledning.....	3
2	Det internasjonale klimaregimet.....	3
2.1	Parisavtalen.....	4
3	Klimastatus før COP30.....	5
3.1	Utslipet av drivhusgasser	6
3.2	Konsekvenser av klimaendringene	9
3.3	Finansiering av utslippskutt og klimatilpasning i utviklingslandene	11
4	Resultatene fra COP29	13
4.1	Klimafinansiering – CMA – Konferansen for partene til Parisavtalen	14
4.2	Klimatilpasning – Adaptation.....	16
4.3	Tap og skade	16
4.4	Arbeidsprogrammet for utslippskutt.....	17
4.5	Nye nasjonalt fastsatte bidrag og oppfølging av den globale gjennomgangen under COP28.....	17
4.6	Artikkel 6 - Internasjonale kvoter og karbonmarkeder	17
4.6.1	Artikkel 6.2 og 6.4	19
4.7	Andre tema under COP29	21
4.7.1	Landbruk og matvaresikkerhet.....	21
4.7.2	Responstiltak	21
4.7.3	Rettferdig omstilling.....	21
4.7.4	Likestillingsplan	21
4.7.5	Long term global goal review	21
4.7.6	Forskning og systematisk observasjon.....	21
4.8	Reaksjoner på COP29	22
5	Junimøtet i Bonn SB62 - oppfølging av COP29 og forberedelser til COP30.....	22
6	Tema og mål for COP30.....	24
6.1	Klimatiltak og tredje runde med nasjonalt fastsatte bidrag	26
6.2	FNs synteserapport om innleverte NDC fra 1. januar 2024 til 30. september 2030	27
6.3	Gjennomføringen av artikkel 6.....	28
6.4	Klimafinansiering	30
6.5	Klimatilpasning og klimarobuste samfunn	33
6.6	Tap og skade	34
6.7	Bevaring av skog og biologisk mangfold	34
6.8	Rettferdig omstilling til lavkarbon- og klimarobuste samfunn	35
6.9	Arbeidet med handlingsplan for likestilling.....	36
6.10	Teknologi og kapasitetsbygging.....	36
6.11	Fornybar energi og lavkarbonteknologi	37
6.12	Reform av klimaforhandlingene.....	37
6.13	Andre tema	38
6.14	Tema for kommende klimakonferanser.....	38

7	Norges klimamål og posisjoner mot COP30	39
8	Allianser og posisjoner mot COP3.....	40
8.1	USA.....	42

1 Innledning

Utredningsseksjonen redegjør i dette notatet kortfattet om det internasjonale klimaregimet, status for utslipp og klimaendringer, resultatene fra COP29 og junimøtet i Bonn, tema og mål for COP30 og Norges klimamål og posisjoner mot COP30. Vi gir også en kort beskrivelse av partenes grupperinger under FNs klimakonvensjon (UNFCCC).

Vi har valgt å redegjøre noe mer omfattende for enkelte aktuelle tema som utslipp, klimaendringer, klimafinansiering, klimatilpasning og internasjonale karbonmarkeder.

Notatet er basert på offentlig tilgjengelige rapporter og informasjon fra FNs organer, EU, norske myndigheter og anerkjente internasjonale fagmiljøer.

2 Det internasjonale klimaregimet

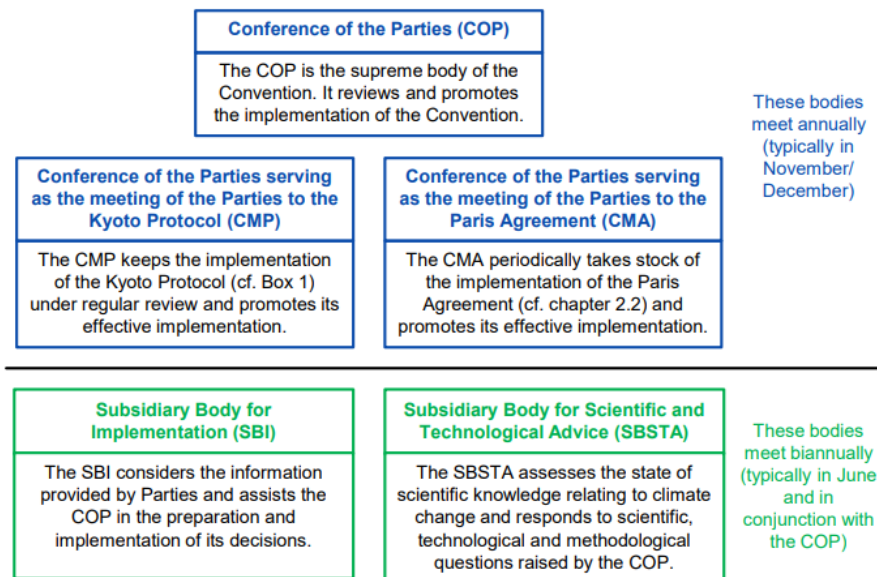
Det internasjonale klimaregimet utgår fra FNs rammekonvensjon om klimaendringer (UNFCCC) som ble fremforhandlet i 1992. Konvensjonen omfatter fem organer:

- ♦ Conference of the Parties (COP)
- ♦ Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Kyoto Protocol (CMP)
- ♦ Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement (CMA)
- ♦ Subsidiary Body for Implementation (SBI)
- ♦ Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice (SBSTA)

COP, CMP og CMA møtes hvert år, mens SBI og SBSTA møtes hvert halvår.

De fem ulike organene nevnt ovenfor (COP, CMA, CMP, SBSTA, SBI) overlapper i stor grad, men SBTSTA- og SBI-møtene er mer tekniske (se figur 1 nedenfor). I notatet refererer vi primært til COP, selv om de relevante forhandlingspunktene kan dreie seg om temaer som teknisk sett vil finne sted under f.eks. partene til Parisavtalen (CMA).

Figur 1. Klimakonvensjonens fem organer. Kilde: Europaparlamentet (2023)¹.



2.1 Parisavtalen

Per november 2024 var det 198 parter (197 land og EU) til FNs klimakonvensjon.² Av de 198 har 195 ratifisert Parisavtalen,³ som ble vedtatt på partsmøtet COP21 i 2015. De tre overordnede målene for Parisavtalen er:⁴

- ♦ Å holde den globale oppvarmingen til godt under 2°C, og arbeide for å begrense den globale oppvarmingen til 1,5°C sammenlignet med før-industrielt nivå
- ♦ Å øke vår evne til å tåle og tilpasse oss de skadelige effekter av klimaendring, og redusere utslippet av drivhusgasser uten å true evnen til å produsere mat
- ♦ Å sikre finansstrømmer som er konsistente med lave klimagassutslipp og en klimarobust utvikling

Partenes forpliktelser om utslippsreducerende klimatiltak legges frem i nasjonalt fastsatte bidrag (NDCer), som oppdateres hvert femte år og må representere en progresjon over tid. I tillegg til utslippsmål inneholder NDCene nasjonale planer for klimatiltak og klimatilpasning, og for en rekke land også behov for finansiering, teknologioverføring, og kapasitetsbygging. Parisavtalen stiller ikke strenge krav til hva en NDC skal inneholde, noe som gjør at partenes NDCer varierer mye i form, omfang, og innhold.

Parisavtalens artikkel 4 fastslår at partene skal «... oppnå balanse mellom menneskeskapte utslipp fra kilder og opptak av klimagasser i andre halvpart av vårt århundre». I tilknytning til NDCene ber også Artikkel 4 i Parisavtalen partene om å presentere langsiktige

¹ Europaparlamentet (2024) [Issues at stake at the COP29 UN Climate Change Conference in Baku - Scaling up climate action and support](#)

² UNFCCC (2024) [Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change](#). USAs president vedtok i januar 2025 å melde ut USA fra Parisavtalen.

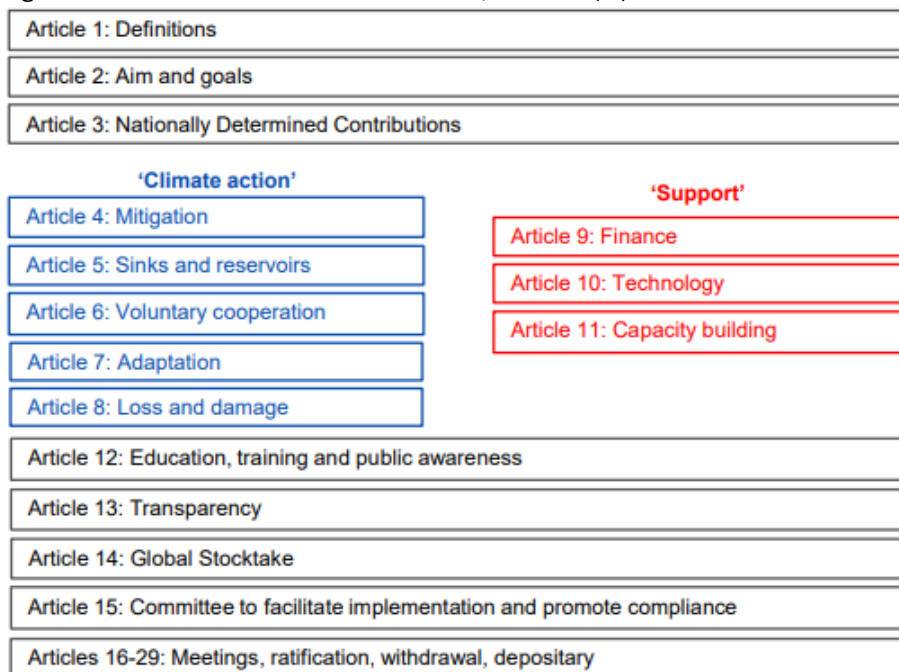
³ UN Treaty Collection (2023) [Status of Treaties: Chapter XXVII Environment 7.d Paris Agreement](#)

⁴ UNFCCC (2015) [Paris Agreement](#), Artikkel 2 bokstav a, b, og c

utviklingsstrategier for lave klimagassutslipp (såkalte «LT-LEDs»). Disse skal støtte partene i å tilpasse sine NDCer til de langsiktige målene i Parisavtalen, og angi den generelle retningen for påfølgende NDCer og deres ambisjonsnivå. Per 5. november 2025 har 79 parter meldt inn slike langsiktige strategier UNFCCC. Norge meldte inn sin langsiktige strategi i 2020.⁵

Under klimakonvensjonens årlige COP-konferanser er hovedtemaene Parisavtalens mål og regelverk og partenes gjennomføring av avtalen. Forhandlingene dekker en rekke temaer og underemner innen utslippsreduksjon, tilpasning, tap og skade, klimafinansiering, måling, verifikasjon og etterlevelse.

Figur 2: Innholdet i Parisavtalen – artikkel 1-29, kilde Europaparlamentet⁶



3 Klimastatus før COP30

Det brasilianske COP30-presidentskapet plasserer klimakonferansen 2025 i episenteret for den pågående klimakrisen. 2024 var globalt det varmeste året noensinne målt, klimasjokk kan true verdens finansielle stabilitet, klimaendringene påvirker nå alle over hele verden og globalt viktige økosystem, som Amazonas, står i fare for å nå ikke-reversible vippepunkter:⁷

We now enter 2025 with the confirmation that 2024 was the warmest year on record globally, and the first calendar year that the average global temperature exceeded 1.5 °C above its pre-industrial level. January 2025 further marked the warmest month on record.

⁵ [Long-term strategies portal | UNFCCC](#)

⁶ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part1: Framwork of COP negotiations and main expected issues](#), DG ECI: Policy Departement for Transformation, Innovation and Health PE 772.482 Oktober 2025 på oppdrag for ENVI-komiteen

⁷ Financial Stability Board (2020) og Financial Stability Board (2025) [FSB Roadmap for Addressing Financial Risks from Climate Change](#), se COP30 Brasil Amazonia Belém 2025 (2025) [First Letter from the Presidency](#), COP30 President André Aranha Correa do Lago, 10.03.2025

Building on previous work on physical, transitional, and legal climate-related risks, the Financial Stability Board – the international body that monitors and recommends policies for the global financial system – reported last January that climate shocks can threaten the world’s financial stability. COP30 will therefore be the first to undeniably take place at the epicenter of the climate crisis, and the first to be hosted in the Amazon, one of the world’s most vital ecosystems, now at risk of reaching an irreversible tipping point, according to scientists.

...

We have had scientific knowledge on the issue for over 35 years, consolidated since the first 1990 IPCC assessment report. Now, not only do we hear about climate risks, but we also live the climate urgency. Climate change is no longer contained in science and international law. It has arrived at our doorsteps, reaching our ecosystems, cities, and daily lives. From Siberia to the Amazon, from Porto Alegre to Los Angeles, it now affects our families, health, cost of living, and routines in education, work, and entertainment. Images of climate disasters and human suffering invade our living rooms on TV and on social media, as we rapidly enter a dangerous zone in which the rich in developed and developing countries isolate themselves behind climate-resilient walls. Meanwhile, the poor in both developing and developed countries suffer more and more. Inevitably, extreme weather events – and potential climate tipping points – will increasingly affect every country, community, and individual, though the most vulnerable will be the most affected.

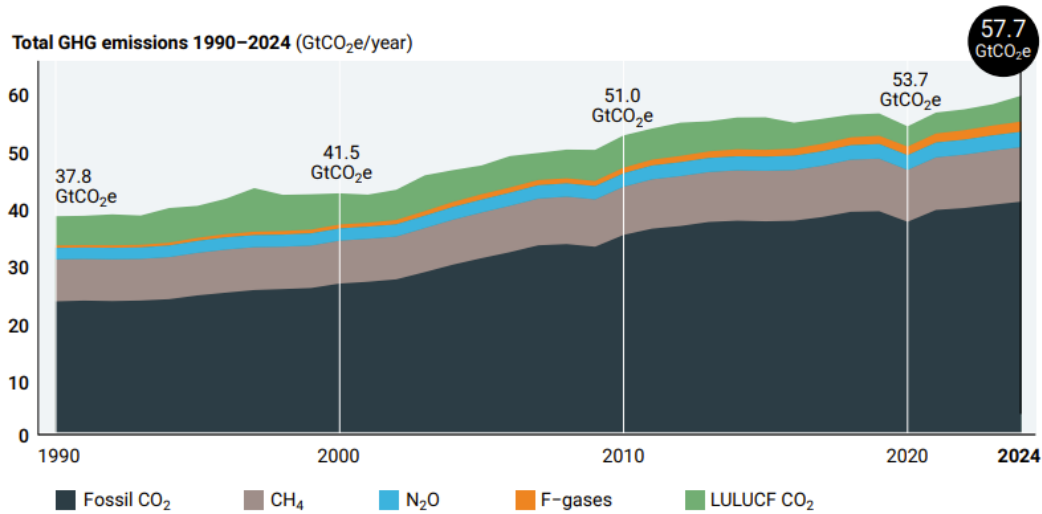
3.1 Utslippet av drivhusgasser

UNEP fastslår i sin Emission Gaps Report 2025 at verden er «Off target». Basert på dagens gjeldende politikk vil den globale oppvarmingen bli 2,8 °C innen år 2100. Landene er i ikke i rute til å nå de fastsatte 2030-målene. Dersom målene i de innmeldte NCDene per 30. september 2025 oppnås vil oppvarmingen bli 2,3-2,5 °C.⁸

De globale utslippene av drivhusgasser nådde en foreløpig topp i 2024 med 57,7 GtCO₂ekv. Det er en økning på 2,3 prosent fra 2023. Det er mer enn 4-ganger så mye som utslippsveksten på 2010-tallet. Utslippene øker i alle sektorer. Fossile brensel er fortsatt klart viktigst, men veksten i utslippene fra avskoging og arealbruk var den viktigste årsaken til veksten i 2024.

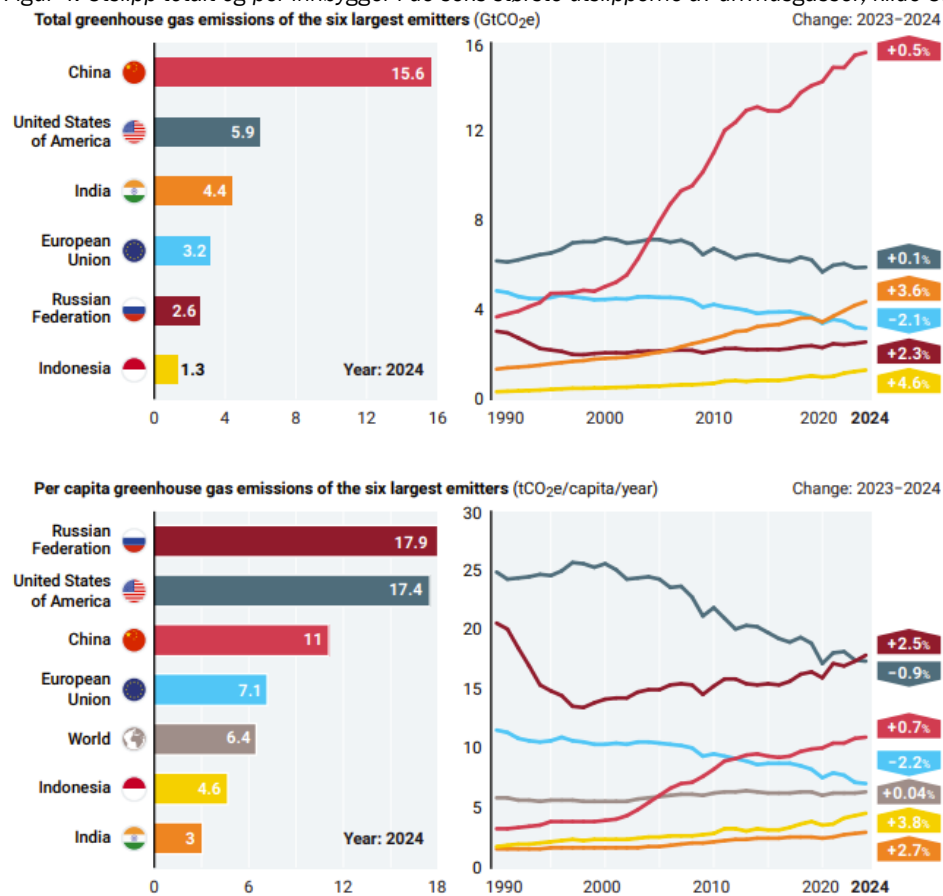
⁸ UNEP (2025) [Emissions Gap Report 2025](#), kan lastes ned [her](#), klikk på View/Open på venstre side

Figur 3: Totalt utslipp av drivhusgasser 1990-2024, kilde UNEP (2025)



Av de seks største utslipperne er det foreløpig bare EU som har reduserte utslippene fra nivået i 1990, ifølge UNEP.

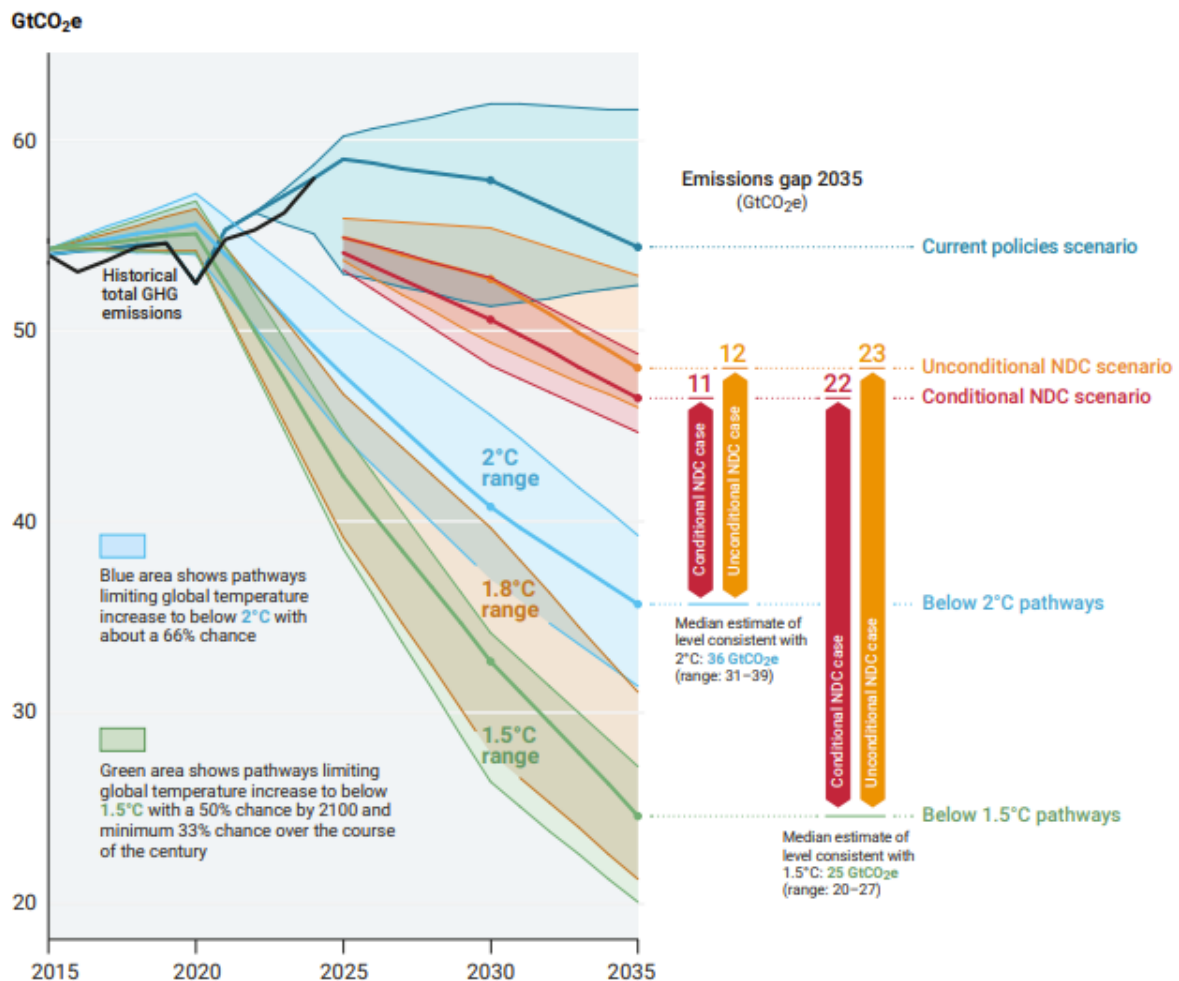
Figur 4: Utslipp totalt og per innbygger i de seks største utslipperne av drivhusgasser, kilde UNEP (2025)



De nye nasjonalt fastsatte bidragene vil bidra til å redusere forventet utslippsgap i 2035 fra UNEPs rapport fra 2024. Basert på innmeldte NDCer går utviklingen i riktig retning, men reduksjonene for små og for sakte.

The full implementation of unconditional and conditional NDCs would reduce expected emissions in 2035 by about 12 per cent (range: 6–16) and 15 per cent (range: 11–18) respectively, compared with 2019 levels (9 per cent [range: 0–13] and 11 per cent (range: 6–15) without the NDC of the United States of America). These pledged reductions are far smaller than the 35 per cent (range: 28–43) and 55 per cent (range: 50–63) reductions needed to align with 2 °C and 1.5 °C pathways, respectively.⁹

Figur 5: Ulike scenarier for utslipp av drivhusgasser og utslippsgapet i 2025, med gjeldende politikk og med innmeldt NDCer, kilde: UNEP (2025)



Ifølge UNEPs Emission Gap Report 2025 vil den globale oppvarmingen innen 2100 bli 2,3-2,5 °C, mot 2,6-2,8 °C og 3,1 °C i 2024-rapporten. En av årsakene er bedre metodologi, som betyr at

⁹ UNEP (2025) [Emissions Gap Report 2025](#) side 36

oppvarmingen nå beregnes til å være 0,1 °C lavere enn tidligere begninger. At USA har meldt seg ut av Parisavtalen gir derimot 0,1 °C i økt oppvarming, ifølge UNEP.¹⁰

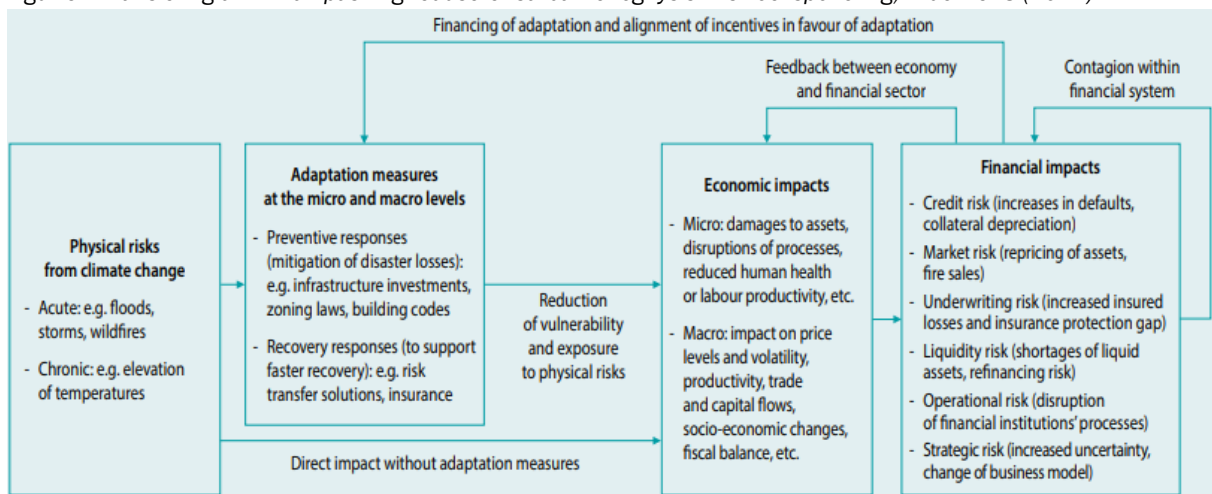
3.2 Konsekvenser av klimaendringene

Ekstremvær førte til skader på over US\$300 milliarder i 2024, ifølge World Resources Institute (WRI).¹¹

[Financial Stability Board](#) (FSB) fastslo i 2020 at både konsekvensene av klimaendringene og av en dårlig koordinert omstilling til en lavkarbonøkonomien, kunne true verdens finansielle stabilitet. I sin analyse fra 2025 peker FSB på at den finansielle stabiliteten kan påvirkes ved at f.eks. forsikring av fast eiendom blir lite tilgjengelig, pga. klimasjokk, som ekstremvær, ras og oversvømmelser. [The Network for Greening the Financial System](#) (NGFS) påpeker at kostnadene pga. av klimaendringene vil bli omfattende, men at finansiell risiko og økonomiske kostnader vil påvirkes av klimatiltakene som gjennomføres. Både for å redusere utslipp, men også for økt klimatilpasning.¹²

Up until this point, the work of the NGFS had focused on climate change mitigation. In this publication, however, it was acknowledged that the relevance and importance of climate adaptation was becoming increasingly clear as physical risk events caused by climate change become more commonplace, even as actions are taken to reduce greenhouse gas emissions. Countries around the world are already experiencing negative economic and financial impacts from both the acute and chronic effects of climate change. This makes the need for better adaptation to climate change more urgent than ever.

Figur 6: Finansiering av klimatilpasning reduserer sårbarhet og fysisk risikoeksponering, kilde NGFS (2024)



Den globale oppvarmingen fører også til økt overdødelighet som følge av høye temperaturer. WRI viser til en internasjonal studie publisert i The Lancet i 2021 om overdødsfall knyttet til høye og lave temperaturer.¹³ Ifølge studien var det flest overdødsfall p.g.a. høye temperaturer i Asia og Europa i perioden 2000-2019. Målt per 100 000 innbyggere var Europa mest utsatt. Samtidig

¹⁰ UNEP (2025) [Emissions Gap Report 2025](#)

¹¹ World Resources Institute (2025) [COP30: Issues to Watch](#)

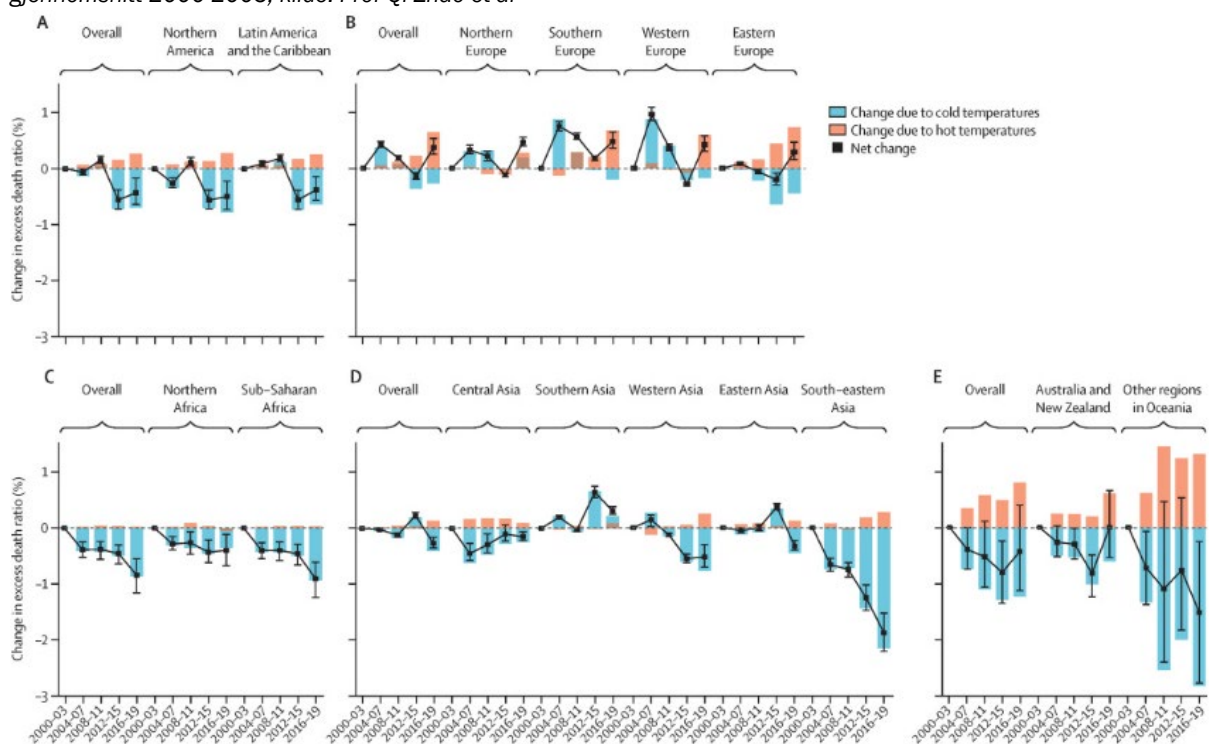
¹² The Network for Greening the Financial System (2024) [Technical document: Conceptual Note on Adaptation](#), side 4

¹³ World Resources Institute (2025) [COP30: Issues to Watch](#)

viste studien at langt flere overdødsfall var knyttet til kulde, og flest i Afrika. Ifølge studien var over 5 millioner overdødsfall knyttet til høye (0,5 millioner) og lave (4,5 millioner) temperaturer.

I perioden 2000-2019 sank antall overdødsfall knyttet til kulde med over 8 prosent, mens antall overdødsfall knyttet til varme steg med under 1 prosent, sammenlignet med perioden 2000-2003. Totalt økte overdødsfallraten knyttet til temperaturer per 100 000 i Europa, mens den falt i de andre regionene, ifølge studien. Oseania hadde de største endringene, med både høyest økning i overdødsfall knyttet til varme, og størst reduksjon i overdødsfall knyttet til kulde. Med økt global oppvarming, forventet forskerne at antall overdødsfall knyttet til varme vil stige vesentlig i både Europa og Oseania.¹⁴

Figur 7: Regionale endringer i overdødsfall knyttet til kulde og varme mellom 2000 og 2019 sammenlignet med gjennomsnitt 2000-2003, kilde: Prof Qi Zhao et al



Ifølge IPCCs synteserapport om klimaendringene fra 2023 var mellom 3,3 til 3,9 milliarder mennesker svært sårbare for klimaendringer.¹⁵

Regions and people with considerable development constraints have high vulnerability to climatic hazards. Increasing weather and climate extreme events have exposed millions of people to acute food insecurity and reduced water security, with the largest adverse impacts observed in many locations and/or communities in Africa, Asia, Central and South America, LDCs, Small Islands and the Arctic, and globally for Indigenous Peoples, small-scale food producers and low-income households. Between 2010 and 2020,

¹⁴ Prof Qi Zhao et al (2021) [Global, regional, and national burden of mortality associated with non-optimal ambient temperatures from 2000 to 2019: a three-stage modelling study](#), The Lancet Vol 5 Issue 7

¹⁵ IPCC (2023) [Climate Change 2023: Synthesis Report: Summary for Policymakers](#), se punkt A.2.2 side 5

human mortality from floods, droughts and storms was 15 times higher in highly vulnerable regions, compared to regions with very low vulnerability.

Samtidig med økt kriseforståelse har klimaforhandlingene satt klimahensyn i sentrum av verdens økonomiske, sosiale og politiske debatter, ifølge COP30-presidentskapet. Partene har oppnådd signifikante, kollektive resultater, fastslår presidentskapet. Uten partenes kollektive innsats ville den globale oppvarming være betydelig høyere. Fra anslag om en forventet global oppvarming på 4 °C, til anslag om forventet global oppvarming til 2,1-2,8 °C.¹⁶

In coming to terms with reality when countering doom, cynicism, and denial, COP30 must be the moment of hope and possibilities through action – never paralysis and fragmentation. We must face climate change together and reactivate our collective and individual ability to respond: our “response-abilities”.

Den globale gjennomsnittstemperaturen i 2024 var 1,55 °C høyere enn det globale snittet for perioden 1850-1900, ifølge WMO. 2024 ble det varmeste året noensinne registrert. Temperaturen i havene steg, havnivået steg og forsuringen steg. Områdene med snø, is og permafrost (kryosfæren) smeltet raskere enn noensinne, og ekstremvære fortsatte med ødeleggende konsekvenser over hele verden.¹⁷

3.3 Finansiering av utslippskutt og klimatilpasning i utviklingslandene

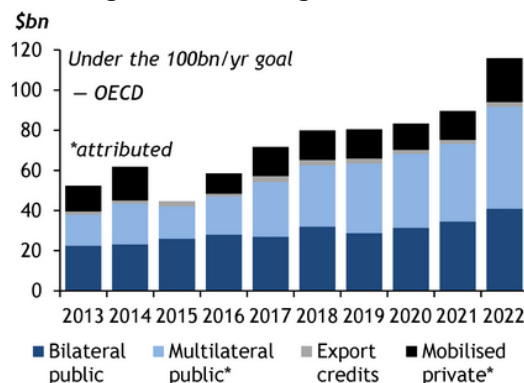
Klimafinansiering er nødvendig for å utvikle lavkarbon- og klimarobuste samfunn i utviklingslandene, i tråd med Parisavtalen. Under COP15 i København i 2009 vedtok partene til Parisavtalen at industrilandene skulle bidra med en årlig klimafinansiering til utviklingslandene på US\$100 innen 2020. Målet ble oppnådd i 2022. OECD-landene mobiliserte da totalt US\$115,9 milliarder. Rundt 80 % av dette beløpet (91,6 milliarder USD) er bilateral og multilateral offentlig klimafinansiering, mens privat finansiering og internasjonale karbonkreditter bidro med resten. Under COP21 i Paris i 2015 vedtok partene å videreføre målet om US\$100 milliarder per år til 2025.¹⁸

¹⁶ COP30 Brasil Amazonia Belém 2025 (2025) [First Letter from the Presidency](#), COP30 President André Aranha Correa do Lago, 10.03.2025

¹⁷ WMO (2025) [State of the Global Climate 2024](#)

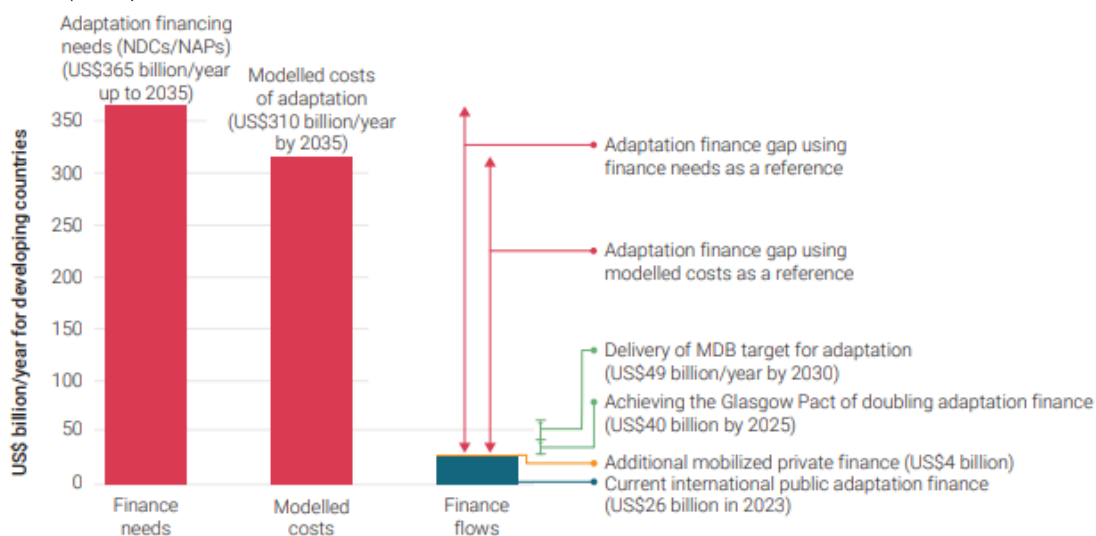
¹⁸ OECD (2024) [Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2013-2022](#), se også OECD (2024) [Climate Finance and the USD 100 billion goal](#), oppslag på nettside oktober 2025

Figur 8. Utvikling i klimafinansiering over tid, milliarder USD, kilde. Argus 2024.¹⁹



Mesteparten av klimafinansieringen har blitt brukt til å finansiere utslippsreduksjoner (mitigation), og en mindre andel har gått til å finansiere tilpasning til klimaendringene (*adaptation*). Behovet for tilpasningstiltak overstiger langt dagens finansiering. UNEP anslår i [Adaptation Gap Report 2025](#) at kostnadene knyttet til klimatilpasning i 2035 vil være mellom US\$310-365 per år i 2035 (2023-priser). Den internasjonale klimafinansieringen av tilpasningstiltak i 2023 var US\$26 milliarder, ifølge UNEPs beregninger.²⁰

Figur 9: Sammenligning av behov og bevilgninger til finansiering av klimatilpasningstiltak i utviklingslandene, kilde UNEP (2025)



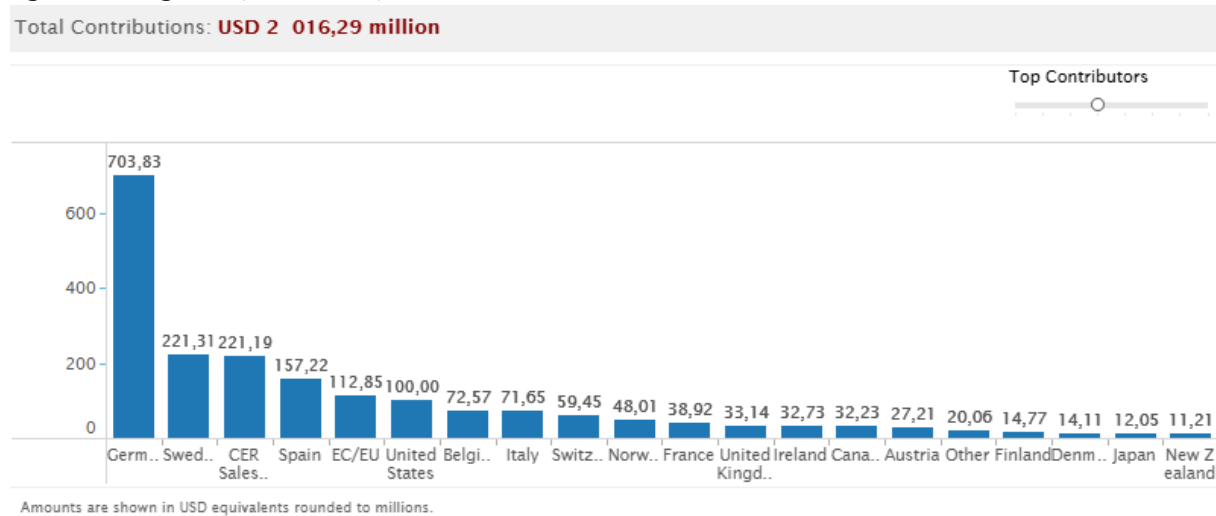
[Adaptation Fund](#) ble etablert i 2001 under Kyotoprotokollen. Totalt har partene investert US\$ 2 milliarder i fondet. Tyskland har bidratt klart mest, og Sverige nest mest. Norge har bidratt med US\$48 millioner, ifølge Verdensbanken.²¹

¹⁹ Figurkilde: Argus (17.09.2024) "[Huge climate finance divide to bridge ahead of Cop 29](#)"

²⁰ UNEP (2025) [Adaptation Gap Report 2025: Running on empty](#), 29.10.2025, se forord og sammendrag

²¹ Verdensbanken (2025) [Adaptation Fund \(AF\): Contributions](#), per 30.10.2025

Figur 10: Bidrag til Adaptation Fund per 30.10.2025, kilde Verdensbanken



Per 30.10.2025 er det om lag US\$1,1 milliarder i fondet, ifølge Verdensbanken. US\$1,5 milliarder er tildelt tiltak for klimatilpasning, nesten 1 million hektar natur er restaurert og over 50 millioner innbyggere i utviklingsland har fått bistand via fondet.²²

Ifølge World Resources Institute, vil 1 US\$ investert i klimatilpasning vil skape gevinster verdt over US\$10,50 i løpet av 10 år. Det skyldes både at tiltakene kan redusere skadeomfanget knyttet til klimaendringene, og at tiltakene vil ha positive økonomisk, sosiale og miljømessige effekter.²³

4 Resultatene fra COP29

Det var forventet at COP29 ville handle om

- ♦ Industrilandenenes bidrag til å finansiere klimatilpasning i utviklingslandene, inkludert økt satsing på klimatilpasning og tap og skade.
- ♦ Ferdigstillingen av Parisavtalens artikkel 6 om internasjonale karbonmarkeder og frivillige bidrag.
- ♦ Oppfølgingen av den globale gjennomgangen under COP28 og partenes nyinnmeldte NDCer.

De viktigste resultatene fra COP29 var at klimafinansieringen til utviklingslandene ble økt og at regelboken for Parisavtalens artikkel 6 ble vedtatt. Forhandlinger om klimamål, klimatilpasning og tap og skade ga lite resultatet og ble vedtatt videreført til COP30.²⁴

Ved avslutningen av COP29 var det stor frustrasjon mellom industrilandene og utviklingslandene og stemningen var mer preget av mistillit.

Siden Parisavtalen ble vedtatt i 2015 har forhandlingene under klimakonferansene dels handlet om oppfølgingen av klimamålene og dels om målene og regelboken for gjennomføringen av Parisavtalen. Nå skal forhandlingene først og fremst fokusere på gjennomføringen av avtalen.

²² [Adaptation Fund](#) (2025)

²³ World Resources Institute (2025) [The Compelling Investment Case for Climate Adaptation](#), 3.06.2025

²⁴ IISD Earth Negotiations Bulletin (2024) [Summary of the 2024 Baku Climate Change Conference: 11-22 November 2024](#), Vol. 12 No. 865

Med svært ulike utgangspunkt og interesser, er det krevende for partene om å bli enige om hvert enkelt ord i regelboken. Spørsmålet er om det blir enklere å forhandle om de reelle bidragene fra partene enn om det felles regelverket. Det er krevende for alle land å redusere utslippene av drivhusgasser og skape klimarobuste samfunn.

4.1 Klimafinansiering – CMA – Konferansen for partene til Parisavtalen

Under COP26 i Glasgow i 2021 vedtok partene til Parisavtalen (CMA) å etablere et nytt, kollektivt, kvantifisert mål for finansiering av klimatiltak i utviklingslandene, *New Collective Quantified Goal* (NCQG), innen 2025. Partene vedtok også å doble finansieringen av klimatilpasning i utviklingslandene fra om lag US\$20 milliarder til om lag US\$40 milliarder per år.²⁵ Formålet med NCQG var å bidra til økt innsats for å begrense den globale oppvarmingen til godt under 2 °C fra før-industriell tid og tilstrebe å begrense oppvarmingen til 1,5 °C, og å bidra til klimarobust utvikling, i henhold til artikkel 2 i Parisavtalen.²⁶

NCQG ble vedtatt på overtid under COP29 etter lange og krevende forhandlinger både før og under. Det nye, kollektive, kvantifiserte målet for finansiering av klimatiltak i utviklingslandene (NCQG) ble fastsatt til US\$300 milliarder per år innen 2035. Industrilandene skal lede an, og utviklingslandene kan gi frivillige bidrag, står det i sluttokumentet fra partene til Parisavtalen (CMA 6). Midlene kan komme fra offentlige, private, bilaterale og multilaterale, inkludert alternative kilder.²⁷

Partene ba aktørene samarbeide om å oppskalere finansieringen av klimatiltak i utviklingslandene til US\$1300 milliarder²⁸ per år innen 2035 fra offentlige og private kilder.

Partene erkjente at de multilaterale klimafondene: Financial Mechanism (Global Environment Facility og Green Climate Fund), Adaptation Fund, Least Developed Countries Fund, Special Climate Change Fund og Fund for responding to Loss and Damage er særlig viktige for utviklingslandene. Partene vedtok å arbeide for minst en tredobling av finansieringen fra disse fondene innen 2030 sammenlignet med nivået i 2022.

Utviklingslandene krevde at industrilandene skulle finansiere et nytt finansieringsmål på US\$1300 milliarder per år frem til 2035, men var uenige om hvordan midlene skulle fordeles mellom utviklingslandene. Industrilandene meldte ikke inn noe nytt mål, og mente land som Kina også måtte bidra til klimafinansieringen.²⁹

Helt på slutten av forhandlingene foreslo industrilandene et mål om US\$250 milliarder per år. Da gikk *Alliansen av små øystater* (AOSIS) og flere av *De minst utviklede landene* (LDC) ut av forhandlingsrommet i protest. Alle utviklingslandene støttet målet om US\$1300 milliarder per år. India forsøkte å fremforhandle større forpliktelser fra industrilandene til siste slutt.³⁰

²⁵ UNEP (2025) Adaptation Gap Report 2025: Running on empty, 29.10.2025, se forord og sammendrag.

²⁶ UNFCCC (2023) New Collective Quantified Goal on Climate Finance, faktaark og Lovdata: Parisavtalen Artikkel 2, 12-12-2015 nr 32 Multilateral

²⁷ UNFCCC (2024) Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement: Decision - /CMA.6: New collective quantified goal on climate finance, punkt 7 og 8

²⁸ På engelsk brukes billion om milliard, og trillion om billion. Vi bruker milliarder i dette notatet.

²⁹ IISD Earth Negotiations Bulletin (2024) Summary of the 2024 Baku Climate Change Conference: 11-22 November 2024, Vol. 12 No. 865, se Finance side 3ff. Se også CICERO (2024) Bitter enighet på COP29, artikkel 29.11.2024

³⁰ Henrich Böll Stiftung (2024) India at COP29: Holding the line on climate finance, artikkel 24.12.2024 og CICERO (2024) Bitter enighet på COP29, artikkel 29.11.2024

I det avsluttende plenumsmøtet banket det aserbajdsjanske presidentskapet gjennom det nye klimafinansieringsmålet på US\$300 milliarder per år. India protesterte kraftig og mente vedtaket om NCQG var iscenesatt, og at utviklingslandene ble tilsidesatt før den endelige teksten ble banket gjennom av COP29-presidentskapet.³¹

India pointed out that counting outflows from Multilateral Development Banks (MDBs) did not encourage any new financing by the developed countries and instead deflected responsibility onto developing country shareholders of the MDBs. For example, India provided \$1.287 billion in climate finance to other developing countries through MDBs in 2022. This amount was higher than what several other developed countries had provided in climate finance to developing countries; Greece provided \$0.23 billion, Portugal \$0.23 billion, Ireland \$0.3 billion and New Zealand \$0.27 billion over the same period.

India, Bolivia og Nigeria aksepterte ikke vedtaket om ny NCQG. Pakistan hevdet at klimakrisen var i ferd med å bli en gjeldskrise for utviklingslandene, og at det ville forsterke de globale ulikhetene.³²

EUs klimakommissær Wopke Hoekstra mente vedtaket var starten på en ny æra for klimafinansiering, ved å tredoble pengebeløpet, styrke finansieringen av klimatilpasning, øke antall frivillige bidragsland, og gjøre de multilaterale utviklingsbankene bedre i stand til å håndtere klimaendringene og skaffe private finansieringsbidrag. Kommissæren var trygg på at målet om US\$1300 milliarder ville bli nådd.³³

I vedtaket fra COP29 viste partene til at utviklingslandene i sine nasjonalt fastsatte bidrag (NDCs)³⁴ anslo et behov for klimafinansiering på til sammen US\$5100-6800 milliarder frem til 2030. Det tilsvarer US\$455-584 milliarder per år. I tillegg viste utviklingslandene til et behov for finansiering av klimatilpasning på US\$215-387 milliarder per år frem til 2030. Partene noterte med bekymring det store gapet mellom klimafinansieringsstrømmene, særlig til klimatilpasning i utviklingslandene.³⁵

Independent High Level Expert Group on Climate Finance (IHLEG) ble etablert under COP26 i Glasgow i 2021. IHLEG har estimert behovet for investeringer i klimatiltak til COP27, COP28 og COP29. I rapporten til COP29 estimerte IHLEG at fremvoksende markeder og utviklingsland (*Emerging Markets and Developing Countries, EMDCs*) uten Kina hadde behov for investeringer i klimatiltak på US\$2300-2500 milliarder per år innen 2030.³⁶

Tabell 1: Estimert investeringsbehov for klimatiltak globalt, i industriland, Kina og EMDCs, US\$milliarder, kilde: IHLEG

Globalt	EMDCs	Kina	Industriland
6300-6700	2300-2500	1300-1400	2700-2800

³¹ Henrich Böll Stiftung (2024) [India at COP29: Holding the line on climate finance](#), artikkel 24.12.2024

³² IISD Earth Negotiations Bulletin (2024) [Summary of the 2024 Baku Climate Change Conference: 11-22 November 2024](#), Vol. 12 No. 865, se Finance side 4

³³ Europakommisjonen (2024) [Closing remarks of Commissioner Hoekstra at COP29](#), tale 24.11.2024

³⁴ Partene til Parisavtalen skal vedta nasjonalt fastsatte bidrag for å redusere utslippet av drivhusgasser og tilpasse seg konsekvensene av klimaendringene. Se UNFCCC (2025) [National Determined Contributions \(NDCs\): The Paris Agreement and NDCs](#)

³⁵ UNFCCC (2024) [Decision -/CMA.6: New collective quantifies goal on climate finance](#)

³⁶ UNFCCC (2024) [Launch of the third report of the Independent High-Level Expert Group on Climate Finance \(IHLEG\)](#)

4.2 Klimatilpasning – Adaptation

Parisavtalens artikkel 7 etablerte et globalt mål for klimatilpasning, [Global Goal on Adaptation](#) (GGA) for å «... øke tilpasningsevnen, styrke klimarobustheten og redusere sårbarheten overfor klimaendringer». Målet ble vurdert i sammenheng med at Parisavtalens temperaturmål ble oppnådd (godt under 2 °C og tilstrebe 1,5 °C).

Partene erkjente i artikkel 2.1.a. at oppnåelse av temperaturmålene «... vil redusere risikoene og effektene forbundet med klimaendringer og effektene forbundet med klimaendringer betydelig.» Og i artikkel 7.4. «... at dagens behov for tilpasning er betydelig, at økte utslippsreduksjoner kan redusere behovet for ytterligere tilpasningstiltak, og at større tilpasningsbehov kan medføre økte tilpasningskostnader.»³⁷

Hvilket med et enklere språk vel betyr at: Partene la til grunn at klimatilpasningen kan bli langt mer kostbar dersom den globale oppvarmingen øker utover Parisavtalens mål.

Parisavtalens artikkel 9 fastslår at industrilandene skal bistå utviklingslandene med finansielle ressurser til utslippsreduksjon og klimatilpasning.

Under COP28 ble partene enige om et rammeverk for økt klimarobusthet og et to-årig arbeidsprogram frem til COP30 for å velge indikatorer for å vurdere fremdriften i måloppnåelse.

Finansieringen av klimatilpasning var også tema under COP29, men diskusjonene ga lite resultat. Partene etablerte *Baku Adaptation Roadmap* for å fremme gjennomføringen av GGA og å sette GGA som fast agenda på de kommende COP-ene.³⁸

4.3 Tap og skade

Under COP19 i Warszawa i 2013 etablerte partene [Warsaw International Mechanism for Loss and Damage](#) (WIM). Partene skal vurdere oppfølgingen av WIM hvert femte år. Partene skulle foreta en slik gjennomgang under COP29, men ble ikke enige om hva gjennomgangen skulle omfatte. Diskusjonene og forhandlingene ble skjøvet videre til junimøtet i Bonn.

Et hovedtema var om tap og skade skulle dekkes gjennom NCQG eller ikke. Utviklingslandene mente at tap og skade skulle dekkes av NCQG, mens industrilandene ikke ønsket at formålet til NCQG ble utvidet. Tap og skade var ikke tema for det første klimafinansieringsmålet på US\$100. Partene vedtok til slutt at NCQG ikke skulle omfatte tap og skade.³⁹

Flere land pekte på at WIM var utilstrekkelig og hadde for lave ambisjoner. Ordningen ble også kritisert for å være utilgjengelig for potensielle støttemottakere på grunn av dårlig og komplisert språk. Noen få land, inkludert Sverige, lovet økte bidrag til [Fund for Responding to Loss and Damage](#) (FRLD) som ble etablert under COP28 i 2023.⁴⁰

Industrilandene er skeptiske til å ta ansvar for tap og skade, og påta seg et forpliktende ansvar, som potensielt kan bli svært krevende. Parisavtalen skiller mellom det som er juridisk bindende og ikke, med bruken av «shall» (skal) og «should» (bør). I artikkel 8 om tap og skade står det at

³⁷ Lovdata: [Parisavtalen](#) Artikkel 7

³⁸ World Resources Institute (2024) [Key Outcomes from COP29: Unpacking the New Global Climate Finance Goal and Beyond](#): Adaptation

³⁹ Carbon Brief (2024) [COP29: Key outcomes agreed at the UN climate talks in BAKU](#), se Loss and damage

⁴⁰ World Resources Institute (2024) [Key Outcomes from COP29: Unpacking the New Global Climate Finance Goal and Beyond](#): Loss and Damage

partene bør fremme økt forståelse, tiltak og støtte, mens det i artikkel 9 om utslippsreduksjoner og tilpasning står at industrilandene skal gi finansielle ressurser.

4.4 Arbeidsprogrammet for utslippskutt

Partene ble heller ikke enige om å koble arbeidsprogrammet for utslippskutt, [Mitigation Work Program](#) (MWP) med den globale gjennomgangen. MWP ble etablert under COP26 og formelt vedtatt under COP27 for å oppskalere ambisjonene og innsatsen for utslippskutt. Siden den gang har det vært lite fremdrift i arbeidsprogrammet.

COP29 president H.E. Mukhtar Babayev utpekte klimaministrene i Norge og Sør-Afrika, Tore O. Sandvik (Ap) og Dr. Dion Travers George, til å lede forhandlingene om utslippskutt, MWP og UAE-dialogen. Partene vedtok å fortsette diskusjonene til COP30, i tråd med regel 16 i FNs klimakonvensjons prosedyreglene for partskonferansene (COP).⁴¹

Any item of the agenda of an ordinary session, consideration of which has not been completed at the session, shall be included automatically in the agenda of the next ordinary session, unless otherwise decided by the Conference of the Parties.

4.5 Nye nasjonalt fastsatte bidrag og oppfølging av den globale gjennomgangen under COP28

COP28 i Dubai 2023 var den første globale gjennomgangen, [Global Stocktake](#) (GST1), av samlet global innsats for å oppnå Parisavtalens mål. Gjennomgangen viste at partene hadde gjort fremskritt, men at innsatsen langt fra var tilstrekkelig. Verden har et stadig mindre mulighetsvindu for å oppnå klimamålene.⁴²

Partene skulle bruke konklusjonene og anbefalingene fra den globale gjennomgangen til å melde inn nye nasjonalt fastsatte bidrag, [Nationally Determined Contributions](#) (NDCer), til COP30 i 2025. Noen få land meldte inn nye NDCer under COP29, og flere land, inkludert Norge, lovet å melde inn nye NDCer med en bratt kurve mot egne netto nullutslippsmål.⁴³

Under COP27 i Dubai ble partene enige om å etablere [United Arab Emirates dialogue on implementing the global stocktake outcomes](#). På COP28 ble partene enige om å bidra til en omstilling vekk fra fossile brensel. Flere land ønsket at COP29 skulle videreføre denne ambisjonen, men partene ble ikke enige, og utsatte vedtaket til COP30. Fremvoksende markeder og utviklingsland (EMCDs) ønsket at dialogen om gjennomføringen av GST bare skulle handle om finansiering, mens industriland mente alle sider av GST skulle tas opp, inkludert energiomstillingen.

4.6 Artikkel 6 - Internasjonale kvoter og karbonmarkeder

Parisavtalens artikkel 6 omhandler internasjonale karbonmarkeder og kvoter. Det er av de teknisk mest krevende delene av avtalen. Regelboken til artikkel 6 ble vedtatt under COP26 i

⁴¹ Carbon Brief (2024) [COP29: Key outcomes agreed at the UN climate talks in BAKU](#), se Mitigation work programme UNFCCC (1996) [Organizational Matters: Adoption of the Rules of Procedure](#), side 5,

⁴² UNFCCC (2023) [Outcome of the first global stocktake](#), se UNFCCC (2023) Report of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement on its fifth session, held in the United Arab Emirates from 30 November to 13 December 2023: [Decisions adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement: 1/CMA.5 Outcome of the first global stocktake](#), side 2-21

⁴³ World Resources Institute (2024) [Key Outcomes from COP29: Unpacking the New Global Climate Finance Goal and Beyond](#): National Climate Plans (NDCs)

Glasgow, men det gjensto flere vesentlige elementer før det skulle bli mulig å drive en effektiv og transparent handel.⁴⁴

De gjenstående elementene knyttet til artikkel 6 ble ferdigstilt under COP27, COP28 og COP29. Resultatene fra COP27 og COP28 og de gjenstående temaene for COP29 er omtalt i utredningsseksjonens notat til COP29.⁴⁵

Under COP29 ferdigstilte partene reglene for å sette artikkel 6 i Parisavtalen ut i praksis. Det omfattet bl.a. den nye krediteringsmekanismen under Parisavtalen, [Paris Agreement Crediting Mechanism](#) (PACM), som erstatter den tidligere mekanismen for ren utvikling, [Clean Development Mechanism](#) (CDM), som ble etablert i 2001 under Kyotoprotokollen.

Integriteten til CDM-prosjektene har blitt et tema knyttet til:⁴⁶

- ♦ At prosjekter ikke var komplementære, men ville skjedd uansett, uten ekstern finansiering gjennom salg av karbonkreditter
- ♦ Dobbelttelling av utslippskutt ved at både vertslandet og kjøper brukte det i egen statistikk
- ♦ Om samme utslippskutt ble solgt flere ganger
- ♦ Om økt opptak ved skogplanting og bevaring av skog var komplementære og varige

CDM-prosjektene fra Kyotoprotokollen skal fases ut, men partene ble ikke enige om når det skal skje. Temaet ble skjøvet til COP30 i Belem i Brasil.

På særlige vilkår kan CDM-prosjekter videreføres til den nye PACM og fortsette å utstede karbonkreditter. Partene ble også enige om at CDM-prosjekter for gjenplaning og nyplanting av skog kan overføres til PACM. I tillegg kan om lag 300 millioner sertifiserte utslippsreduksjoner (CER) fra CDM-prosjektene brukes for å oppnå NDC-ene fra 2020, ifølge Europaparlamentets utredningstjeneste.⁴⁷

Brasil var under COP28 og COP29 det landet som sterkest støttet videreføring av CDM til PACM, ifølge Europaparlamentet.

Artikkel 6 i Parisavtalen gjør det mulig for partene å samarbeide for å redusere utslippene av drivhusgasser, for å ta de enkleste og billigste utslippskuttene først og for å bidra med økonomisk støtte til utviklingsland:⁴⁸

For å gi reelle utslippsreduksjoner må handelen og regnskapsføringen av utslippsenheter være robust, etterrettelig og transparent. Det er viktig at enhetene representerer faktiske utslippsreduksjoner og at de ikke dobbeltelles eller selges flere ganger.

Det betyr bl.a. at partenes oppfølging av egne nasjonalt fastsatte bidrag (NDC) må justeres i forhold til salg og kjøp av karbonkreditter. De totale utslippene i utslippsregnskapet til kjøperlandet skal reduseres tilsvarende antall kjøpte karbonkreditter, mens det totale utslippet til

⁴⁴ Carbon Brief (2022) [COP27: Key outcomes agreed at the UN climate talks in Sharm el-Sheikh](#), se Article 6

⁴⁵ Stortingets utredningsseksjon (2024) [Utredningsnotat – COP 29 om klima \(Aserbajdsjan\)](#), se side 23-25.

⁴⁶ Se bl.a. Öko-Institut e.V. (2016) [How additional is the Clean Development Mechanism](#), utarbeidet for Europakommisjonen DG CLIMA, mars 2016, Carbon Credits (2025) [UN Carbon Credit System Makes History With First Project Approval But Raises Concerns](#), artikkel 26.03.2025

⁴⁷ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part I: Framework of COP negotiations and main expected issues](#), DG ECFI: Policy Department for Transformation, Innovation and Health PE 772.482 Oktober 2025 på oppdrag for ENVI-komiteen, side 25

⁴⁸ UNFCCC (2025) [What is the Article 6 of the Paris Agreement](#)

vertslandet må økes like mye som utslippene til kjøperlandet reduseres, for å unngå dobbelttelling.

De nye reglene legger grunnlaget for samarbeid om klimatiltak og kan deles inn i tre tilnærminger, hver med sitt instrument. Artikkel 6.2 og 6.4 omfatter kjøp og salg av karbonkreditter, mens artikkel 6.8 omfatter ikke-markedsbaserte tiltak. Land som finansierer utslippsreduksjoner og karbonopptak/fjerning i andre land, skal føre utslippsreduksjonen/karbonopptaket opp mot egen NDC, mens vertslandet ikke kan bruke denne utslippsreduksjonen (opptaket) opp mot sin NDC. Under artikkel 6.8 skal vertslandet føre opp utslippskuttet (opptaket) mot egen NDC, selv om det er muliggjort gjennom bistand fra andre land eller andre aktører:⁴⁹

- **Artikkel 6.2** muliggjør etterrettelig og transparent bilateral og multilateral handel med utslippsenheter for å nå målene i landenes nasjonalt fastsatte bidrag (NDCs). Partene må bruke IPCCs Retningslinjer for å beregne utslippsenheterne, *Internationally Transferred Mitigation Outcomes* (ITMOs). Utslippsreduksjonene beregnes i ITMOs som «vertslandet» kan selge mot investeringer, støtte til kapasitetbygging og tilgang til teknologi. Vertsland og kjøperland må ha et system for å autorisere beregning og bruk av ITMOs opp mot NDCs.
- **Artikkel 6.4** etablerer en felles mekanisme under UNFCCC som muliggjør internasjonal handel med autoriserte karbonkreditter (A6.4Ers-kreditter). A6.4 ERs omsettes som ITMOs og brukes for oppnåelse av NDCs. Karbonkreditene kan være utslippsreduksjoner og karbonopptak/-fjerning. Artikkel 6.4 etablerer også et system for omsetting av uautoriserte karbonkreditter innenlands eller til frivillige tiltak utenfor NDCs.
- **Artikkel 6.8** fastsetter reglene for finansiell støtte, teknologioverføring og kapasitetsbygging for å bidra til utslippsreduksjoner og klimatilpasning uten overføring av karbonkreditter fra «vertsland» til en kjøper, eller motprestasjoner «quid pro quo». Land som bidrar til klimatiltak i et annet land (vertslandet) under artikkel 6.8, kan ikke føre opp effektene av tiltakene opp mot egne nasjonalt fastsatte bidrag (NDCs). Artikkel 6.8 kan også benyttes av private virksomheter og organisasjoner.

UNFCCC har etablert en egen plattform for å registrere og dele informasjon om ikke-markedsbaserte tiltak under artikkel 6.8, «Non-Market Approaches», [NMA Platform](#). Det er også etablert nasjonale *Artikkel 6.8 Fokuspunkt* mellom vertsland og UNFCCC-sekretariatet for artikkel 6.8 tiltak. Fokuspunktene skal publisere informasjon om fremdriften i gjennomføringen av tiltak under artikkel 6.8.⁵⁰

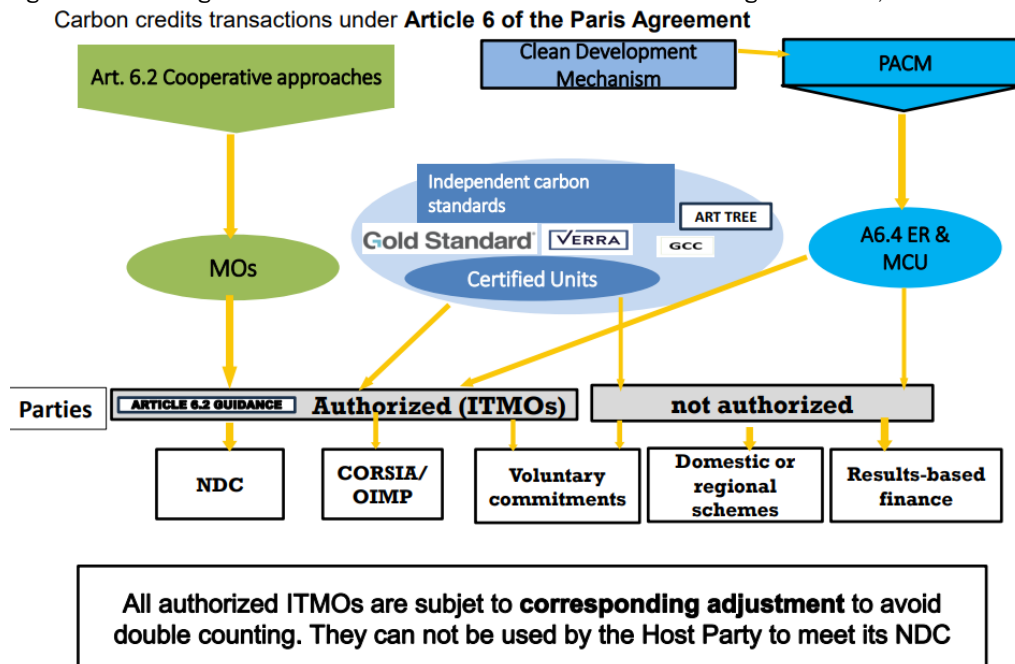
4.6.1 Artikkel 6.2 og 6.4

UNFCCC har etablert et omfattende system for rapportering og regnskapsføring av karbonkreditter under artikkel 6.2 og 6.4. utslippskutt/karbonopptak. For å bidra til informasjonsdeling ble partene enige om å etablere en sentralisert plattform for regnskapsføring og rapportering, [Centralized Accounting and Reporting Platform](#) (CARP).

⁴⁹ Se UNFCCC (2025) [Article 6.2 Cooperative approaches](#), UNFCCC (2025) [Reporting under Article 6 of the Paris Agreement](#), foredrag oktober 2025, UNFCCC (2025) [Article 6.2: Reference manual for the accounting, reporting and review of cooperative approaches](#), UNFCCC (2025) [Article 6.4 Mechanism: Procedure Article 6.4 mechanism registry](#), Version 02.1, UNFCCC (2025) Paris Agreement Crediting Mechanism, UNFCCC (2025) [Article 6.8 Non-market approaches](#), og UNFCCC (2025) [Non-Market Approaches: Article 6. Paragraph 8 of the Paris Agreement: Factsheet](#)

⁵⁰ UNFCCC (2025) [Non-Market Approaches: Article 6. Paragraph 8 of the Paris Agreement: Factsheet](#)

Figur 11: Omsetting av karbonenheter under Parisavtalens artikkel 6.2 og artikkel 6.4, kilde UNECA⁵¹



- ♦ MO – Mitigation Outcomes, utslippreduksjoner fra klimatiltak.
- ♦ A6.4ERs er autoriserte karbonenheter som kan brukes som Article 6.4 Emission Reductions (AERs) ITMOs opp mot NDCs. Er autoriserte A6.4ERs ITMOs eller ikke?
- ♦ Mitigation Outcome Units (MCUs) er A6.4ERs som ikke er autorisert til å brukes opp mot NDCs. MCUs kan brukes innenlands eller til frivillige utslippskutt utover innmeldte nasjonale bidrag (NDCs).

UINFCCC-sekretariatet forvalter [Det internasjonale registeret](#) for ITMOs. Registeret sporer ITMOs fra utstedelse, overføring og bruk. Det internasjonale registeret er koblet opp mot [Artikkel 6.4 Mekanisme registeret](#). Mekanisme registeret sporer A6.4ERs fra utstedelse, omsetting, bruk og sletting under Parisavtalens krediteringsmekanisme (PACM).

Ferdigstillelsen av artikkel 6.4 skjedde gjennom to parallelle løp: et gjennom de årlige møtene til partene til Parisavtalen (CMA) under de årlige COPene, og et gjennom et eget [Supervisory Body of the Article 6.4 Mechanism](#) (SBM) som skulle utarbeide detaljerte standarder, prosedyrer og verktøy for å operasjonalisere artikkel 6.4. Under COP27 og COP28 klarte ikke partene å bli enige om viktige metodiske prinsipper. SBM hadde myndighet til å vedta standarder for metodologier og karbonfjerning (removals) før COP29 ble startet. Det ble avgjørende for at partene kunne ferdigstille artikkel 6 under COP29.⁵²

Det mangler fortsatt en del detaljerte standarder, prosedyrer, retningslinjer og metodologier før PACM er fullt ut operasjonalisert. Det omfatter bl.a. retningslinjer for å definere risiko for reversering av karbonopptak og -fjerning. Det er også en utfordring at vertsnasjonene må etablere det nødvendige regulatoriske rammeverket for å autorisere karbonkreditter, peke ut nasjonal

⁵¹ UNECA (2025) [Article 6 of the Paris Agreement](#), foredrag under 6.th Africa Climate Talks & SDGs Forum, april 2025

⁵² Climate Focus og Perspectives Climate Research (2025) [The Paris Agreement Crediting Mechanism after COP29: Fundamentals in place, substance in progress](#), mai 2025, side 7.

myndighet for PCAM, [Designated National Authority](#) (DNA), og etablere prosesser for godkjenning og autorisering av karbonkreditter og et regelverk for å kvalifisere prosjekter.

4.7 Andre tema under COP29⁵³

4.7.1 Landbruk og matvaresikkerhet

Det er etablert ett forhandlingsspor om landbruk og matvaresikkerhet under UNFCCC: [Sharm-el-Sheikh Joint Work on the Implementation of Climate Action on Agriculture and Food Security](#) (SJWA). Under COP29 var fokus begrenset til [SJWA-nettportalen](#) og formidling av hvordan klimatiltak kan støtte landbruk og matsikkerhet.

4.7.2 Responstiltak

Partene til Klimakonvensjonen har et forum for å diskutere responstiltak, [response measures](#). Under COP29 ble partene enige om å etablere en fire-årig arbeidsplan for å diskutere responstiltak for 2026-2030. Fokus for forumet er grensekryssende konsekvenser av klimatiltak. Partene har et ansvar for å minimere de negative effektene egne klimatiltak har på andre land, særlig for på utviklingslandene.

4.7.3 Rettferdig omstilling

Partene kom ikke til noe enighet om arbeidsprogrammet for rettferdig omstilling, [UAE just transition work programme](#) (JWTP) under COP29.

4.7.4 Likestillingsplan

Partene ble enige om å videreføre Lima arbeidsprogrammet for likestilling med ytterligere 10 år og utarbeide en ny handlingsplan for likestilling, [The Gender Action Plan](#), med oppstart i juni 2025. Handlingsplanen skal bl.a. øke kunnskap og forståelse for hvordan klimatiltak kan bidra til likestilling. Det er et mål at Subsidiary Body for Implementation skal lage en anbefaling til vurdering og beslutning under COP30.

4.7.5 Long term global goal review

Partene ble enige om å gjennomføre en tredje periodisk gjennomgang, [Periodic Review](#), av de langsiktige klimamålene om å begrense oppvarmingen til godt under 2 °C og tilstrebe å begrense oppvarmingen til 1,5 °C. Partene skal fortsette diskusjonen om gjennomgangen under COP30. Formålet er å vurdere om målene er tilstrekkelige og om det er fremdrift i å nå målene.

4.7.6 Forskning og systematisk observasjon

Det var ingen store diskusjoner om det klimafaglige grunnlaget, [research and systematic observation](#), under COP29. Partene ble enige om å anerkjenne rapportene fra *World Meteorological Organization* (WMO) og at 2024 ville bli det varmeste året som er registrert noensinne. Det har vært steile fronter om kunnskapsgrunnlaget tidligere, bl.a. under COP24 i 2018 i Katowice i Polen. Da gikk USA, Saudi Arabia, Russland og Kuwait sterkt imot IPCC spesialrapport om 1,5 °C.

⁵³ Carbon Brief (2024) [COP29: Key outcomes agreed at the UN climate talks in BAKU](#)

4.8 Reaksjoner på COP29

Det ble vedtatt et nytt finansieringsmål under COP29, men vedtaket ble svært ulikt mottatt. Utviklingslandene var svært skuffet over resultatet, mens bl.a. EU mente det var starten på en ny æra. Partene ferdigstilte artikkel 6 om omsetting av internasjonale karbonkreditter og frivillig støtte til utslippskutt i andre land. Det var et viktig gjennombrudd etter 9 års forhandlinger, selv om det fortsatt gjensto en del detaljert regelverk for ordningene kunne tas i bruk fullt ut. Flere var skeptiske til at de gamle karbonkreditene fra Kyotoprotokollen, CDM, skulle overføres til det nye systemet med omsettelige karbonkreditter.

Utviklingslandene var skuffet både over at industrilandene ikke tar større ansvar for å finansiere tap og skade som følge av klimaendringene eller å øke finansieringen av tilpasningstiltak. Det var også frustrasjon over at partene ikke ble enige om noe konkret innhold for å oppnå en rettferdig omstilling.

Partene ble heller ikke enige om å videreføre en omstilling vekk fra fossile brensel, som partene vedtok under COP28.

De minst utviklede landene var svært skuffet over resultatet. I en [felles uttalelse konkluderte LDC-landene](#) med at COP29 ikke bare var en fiasko, men at det også var et svik:

Once again, the countries most responsible for the climate crisis have failed us. We leave Baku without an ambitious climate finance goal, without concrete plans to limit global temperature rise to 1.5 degrees C, and without the comprehensive support desperately needed for adaptation and loss and damage.

Generalsekretær for UNFCCC Simon Stiell mente det nye finansieringsmålet: «... er en forsikringspolise for menneskeheten, midt i en tid med forverrede klimakonsekvenser som rammer alle land. Men som enhver forsikringspolise fungerer den bare hvis premiene betales i sin helhet og i tide.»⁵⁴

Klima- og miljøminister Tore O. Sandvik var glad partene fant en løsning for et nytt forsterket globalt mål for klimafinansiering. Ministeren mente det var et gjennombrudd at partene ble enige om internasjonal kvotehandel og fellesprosjekter for utslippskutt under Parisavtalens artikkel 6. Samtidig var han skuffet over at ikke forhandlingene om utslippskutt kom lenger, og la til at alle landene må ta ansvar: «2025 vil bli et avgjørende år for kloden. Vi må holde fast ved 1,5 °C målet og levere nasjonale mål som er i tråd med dette», fastslo Sandvik.⁵⁵

5 Junimøtet i Bonn SB62 - oppfølging av COP29 og forberedelser til COP30

Mellom de årlige klimakonferansene møtes partene til videre drøftinger om uavklarte tema og mer tekniske detaljer i de underliggende organene til UNFCCC (Subsidiary Bodies) i junimøtene i Bonn. Det brasilianske presidentskapet til COP30 understrekte i forkant av møtet i Bonn i 2025

⁵⁴ FN Sambandet (2024) [COP29 avsluttet med enighet\(-ish\) rundt nytt finansieringsmål](#)

⁵⁵ Klima- og miljødepartementet (2024) [FNs klimatoppmøte vedtok nytt finansieringsmål](#), pressemelding 24.11.2024

at alle parter måtte bidra til å gjenoppbygge tillit, og levere konkrete resultater for formelt vedtak, under COP30:⁵⁶

This is the time we focus negotiations on healing and upgrading our process, rebuilding a global infrastructure of trust for accelerated and scaled outcomes. The credibility of our multilateral process is in the hands of negotiators in Bonn.

...

The true measure of success at SB62 will not lie in tactical maneuvering, but in our collective ability to communicate meaningful progress to the people we serve. The abstraction of our work must begin to resonate in lived experience. Legitimacy will follow from real-world relevance and delivery. It would be highly displaced if the first formal negotiation space of the year - the SBs in June - gave way to procrastination and postponement of decisions. Failure to progress on agreed upon mandates at SB62 will further erode trust in the continued ability of multilateral process to deliver the outcomes mankind needs.

...

Acknowledging ongoing calls for COPs reform, the incoming Presidency invites all Parties to consider the future of the process itself. As we move from a negotiation-centered to an implementation-centered era, Parties can intensify at SB62 the consideration of approaches and initiatives to "increase the efficiency of the process towards enhancing ambition and implementation".

...

While these issues remain under consideration, it is advisable to avoid introducing potentially contentious new agenda items that could further burden the process or detract from agreed priorities. Looking ahead, future COPs can represent a new generation of climate conferences: not as isolated diplomatic events, but as systemic platforms to accelerate delivery, measure progress, and engage a broader ecosystem of actors. They must be designed as convergence points - where ambition meets alignment, and global decisions ignite local transformations. Responding to climate urgency, COP30 can be that pivot point - the moment we move beyond the boundaries of the status quo and step boldly into a future defined by delivery, solidarity and shared purpose. Together.

Forhandlingene under junimøtet i Bonn ble likevel preget av kamper om dagsorden og krav om mer finansiering fra industrilandene. Etter skuffelsene fra COP29 og presidentvalget i USA var det større usikkerhet om fremtiden til klimaforhandlingene. Den geopolitiske situasjonen var blitt enda mer krevende frem mot junimøtet, med økende konflikter, kutt i utviklingsbistand og redusert støtte til multinasjonale institusjoner, samtidig som behovet for klimatiltak øker raskt. Det brasilianske presidentskapet ba derfor partene reflektere om fremtiden til klimaforhandlingene i forkant av junimøtet Bonn. Under møtet diskuterte partene ulike forslag for å gjøre klimakonferansene mer effektive, bl.a. å begrense størrelsen på de nasjonale delegasjonene og begrense antall tema som kan tas opp, og sette fokus på noen få.⁵⁷

⁵⁶ COP30 Brasil Amazonia Belém 2025 (2025) [Third Letter from the Presidency](#), COP30 President André Aranha Correa do Lago, 23.05.2025

⁵⁷ Carbon Brief (2025) [Bonn climate talks: Key outcomes from the June 2025 UN climate conference](#), 27.06.2025

Partene ble ikke enige om hvem som skal forplikte seg til å finansiere klimatiltakene i utviklingslandene, eller hvem som skal betale for tap og skade av klimaendringene. De som er hardest rammet er i større grad de mest sårbare og fattige landene, som selv i liten grad har bidratt til klimaendringene.

Partene ble ikke enige om utfasing av CDM under COP29. Det ble heller ikke noen vesentlig fremdrift i disse forhandlingene under klimamøtet i juni i Bonn.⁵⁸

Partene ble enige om at Adaptation Fund bare skulle være knyttet til Parisavtalen. Under COP28 etablerte partene et to-årig arbeidsprogram UAE-Belém for å utvikle indikatorer for å måle fremdrift mot Global Goal on Adaptation. Partene ble enige om retningslinjene for å velge disse indikatorene og redusere indikatorene fra 490 til 100.⁵⁹

Etter intens debatt, ble partene også enige om å ta til etterretning Verdens meteorologiske organisasjons (WMO) rapporter *State of the Global Climate 2024* og *Global Annual to Decadal Climate Update 2025-2029*, og at den nåværende globale oppvarmingen er mellom 1,34-1,41 °C. Bare det å referere til målet om 1,5 °C var provoserende for enkelte land, ifølge Earth Negotiation Bulletin.⁶⁰

6 Tema og mål for COP30

COP30 er forventet å først og fremst handle om:

- ♦ Partenes nye klimamål og klimatiltak (NDCs)
- ♦ Klimafinansieringen fra industriland til utviklingsland
- ♦ Parisavtalens Global Goal on Adaptation og indikatorene for måloppnåelse
- ♦ Konsekvensene av klimaendringene for sårbare befolkningsgrupper

Slagordet for COP30 er Mutirão – felles innsats («dugnad» på [tupi-guarani](#)). COP30-presidentskapet inviterer til en Global Mutirão mot klimaendringene.

By sharing this invaluable ancestral wisdom and social technology, the incoming COP30 presidency invites the international community to join Brazil in a global “mutirão” against climate change, a global effort of cooperation among peoples for the progress of humanity.

Presidentskapet har lansert seks tematiske hovedpilarer og 30 hovedmål som skal tas opp under COP30:⁶¹

⁵⁸ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part1: Framework of COP negotiations and main expected issues](#), DG ECI: Policy Department for Transformation, Innovation and Health PE 772.482 Oktober 2025 på oppdrag for ENVI-komiteen, se side 25

⁵⁹ IISD Earth Negotiations Bulletin (2025) [UN Climate Change Conference – Belém, November 2025](#), IISD Earth Negotiations Bulletin (2025) [Summary of the 2025 June Climate Meetings: 16-26- June 2025](#), World Resource Institute (2025) [Understanding the Paris Agreement’s “Global Goal on Adaptation”](#), UNFCCC (2025) [Global goal of adaptation: Overview](#)

⁶⁰ IISD Earth Negotiations Bulletin (2025) [Summary of the 2025 June Climate Meetings: 16-26- June 2025](#), side 1

⁶¹ COP30 Brasil Amazonia Belém 2025 (2025) [Fourth Letter from the Presidency](#), COP30 President André Aranha Correa do Lago, 20.06.2025. Se også COP30 Brasil Amazonia Belém 2025 (2025) [Action Agenda](#), 28.08.2025

I. Transitioning Energy, Industry, and Transport:

(1) tripling renewables and doubling energy efficiency, (2) accelerating zero- and low-emission technologies in hard-to-abate sectors, (3) ensuring universal access to energy, and (4) transitioning away from fossil fuels, in a just, orderly and equitable manner.

II. Stewarding Forests, Oceans, and Biodiversity:

(5) investments to halt and reverse deforestation and forest degradation, (6) efforts to conserve, protect and restore nature and ecosystems with solutions for climate, biodiversity and desertification, and (7) efforts to preserve and restore oceans and coastal ecosystems.

III. Transforming Agriculture and Food Systems:

(8) land restoration and sustainable agriculture, (9) more resilient, adaptive, and sustainable food systems, and (10) equitable access to adequate food and nutrition for all.

IV. Building Resilience for Cities, Infrastructure and Water:

(11) multilevel governance, (12) sustainable and resilient constructions and buildings, (13) resilient urban development, mobility, and infrastructure, (14) water management and (15) solid waste management.

V. Fostering Human and Social Development:

(16) promoting resilient health systems, (17) reducing the effects of climate change on eradicating hunger and poverty, (18) education, capacity-building, and job creation to address climate change, (19) culture, cultural heritage, and climate action.

VI- Cross-cutting issues - Unleashing Enablers and Accelerators, including on Finance, Technology and Capacity Building:

(20) climate and sustainable finance, mainstreaming climate in investments, and insurance, (21) finance for adaptation, (22) climate-integrated public procurement, (23) harmonization of carbon markets and carbon accounting standards, (24) climate and trade, (25) reduction of non-CO2 gases, (26) governance, state capacities and institutional strengthening for climate action, planning and preparedness, (27) Artificial Intelligence, Digital Public Infrastructure and digital technologies, (28) innovation, climate entrepreneurship and small and micro businesses, (29) bioeconomy and biotechnology, and (30) information integrity in climate change matters.

COP30-presidentskapet har inkludert informasjonsintegritet som tema i COP-programmet (Action Agenda).⁶² Brasil lanserte i 2024 [Global Initiative for Information Integrity on Climate Change](#), sammen med FN og UNESCO. I tillegg har UNFCCC, Chile, Danmark, Frankrike, Marokko, Storbritannia Sverige. Uruguay, WMO og OECD blitt med på initiativet.

⁶² COP30 Brasil Amazonia Belém 2025 (2025) [Secretary urges for “structural solutions” to combat climate disinformation and denial](#), 25.10.2025

6.1 Klimatiltak og tredje runde med nasjonalt fastsatte bidrag

Partene må skjerpe ambisjonene for å nå Parisavtalens temperaturmål. Partenes nasjonalt fastsatte bidrag (NDC) er sentrale for å oppnå dette, og de nye bidragene vil bli tema under COP30.

Partene til Parisavtalen skulle oppdatere sine NDCer innen utgangen av mai 2025, men dette ble utsatt til september 2025. Den tredje runden med nasjonalt fastsatte bidrag, [NDC 3.0](#), skal være mer progressiv og ambisiøs enn tidligere, og partene skulle melde inn utslippsmål for 2035. Dette kan være siste sjanse til å sette jorda på en kurs som kan gjøre det mulig å nå klimamålene under Parisavtalen, ifølge det brasilianske COP30-vertskapet.⁶³

Per 4. november 2025 har 69 land meldt inn nye NDCer siden 1. januar 2024, ifølge UNFCCC.⁶⁴ Det er mulig å følge innmeldingen av nye NDCer her: [Climate Watch NDC Tracker](#)

Ifølge World Resources Institute (WRI) tilsvarer ambisjonene i de nye innmeldte NDCene frem til og med 30. september 2025, at utslippsgapet frem mot 2035 blir redusert med om lag 1,4 gigatonn CO₂ekv. Utslippsgapet blir redusert med 1,6 gigatonn CO₂ekv, om betingete tiltak, som avhenger av internasjonal støtte, blir inkludert. Utslippsgapet basert på gjennomføring av tidligere NDCer er beregnet til 29,9 gigatonn CO₂ekv. Selv om ambisjonene øker, er det langt fra tilstrekkelig til å dekke gapet.⁶⁵

Tabell 2: Utslippsmål meldt inn av land med store utslipp per 30. september 2025, kilde WRI (2025)

Country	Previous 2030 Emissions-Reduction Target	New 2035 Emissions-Reduction Targets	Net-Zero Target Year
Australia	43% from 2005 levels	62%-70% from 2005 levels	2050
Brazil	53.1% from 2005 levels	59%-67% from 2005 levels	2050
Canada	40%-45% from 2005 levels	45%-50% from 2005 levels	2050
Japan	46% from 2013 levels	60% from 2013 levels	2050
Russian Federation	70% of 1990 levels	65%-67% of 1990 levels	2060
United Kingdom	68% from 1990 levels	81% from 1990 levels	2050
United States	50%-52% from 2005 levels	61%-66% from 2005 levels	2050
China*	Over 65% carbon intensity reduction below 2005	7%-10% from peak	2060
European Union*	55% from 1990 levels	66.25%-72.5% from 1990 levels	2050
Turkey*	41% below BAU	Reach 643 MtCO ₂ e	2053

Av landene med store utslipp er det Storbritannia (England, Wales, Skottland og Nord-Irland)⁶⁶ som skiller seg ut. Storbritannia har satt mål om å redusere utslippet av drivhusgasser med 81 prosent i 2035 fra nivået i 1990. Med en slik rask reduksjon vil Storbritannia være på kurs mot nullutslipp i 2050, basert på realistisk teknologiutvikling og ambisiøse, men realistiske, endringer i forbruk og produksjon, ifølge World Resources Institute.

⁶³ COP30 Brasil Amazonia Belem 2025 (2025) [About COP30: Nationally Determined Contributions \(NDCs\)](#)

⁶⁴ UNFCCC (2025) [NDC 3.0](#)

⁶⁵ World Resource Institute (2025) [Are Countries' New Climate Plans ambitious enough? What we know so far](#), 22.10.2025

⁶⁶ United Kingdom.

6.2 FNs synteserapport om innleverte NDC fra 1. januar 2024 til 30. september 2030

UNFCCC-sekretariatet publiserte sin NDC synteserapport for 2025 den 28. oktober 2025.⁶⁷ Rapporten omfatter alle de 64 nye NDCs som ble meldt inn til UNFCCC i perioden fra 1. januar 2024 til 30. september 2025. De sto til sammen for over 30 prosent av de totale globale utslippene i 2019. Det er ikke mulig å trekke globale konklusjoner ut fra de innmeldte NDCs, men gjennomgangen gir likevel nyttig kunnskap både om fremskritt og utfordringer, ifølge sekretariatet.⁶⁷

- a) De nye NDC-ene har bedre kvalitet og troverdighet, og flere land melder inn mål som omfatter hele økonomien (89 prosent mot 81 prosent i de forrige NDC-ene)
- b) 88 prosent de nye NDC-ene er utarbeidet med bakgrunn i resultatene fra den første globale gjennomgangen under COP28, Global Stocktak (GST1)
- c) De nye NDC-ene legger opp til en utslippsbane som i hovedsak samsvarer med en lineær bane fra partenes 2030-mål til deres langsiktige netto null-mål. Men det er fortsatt behov for akselerert handling.
- d) Samlet sett viser de nye NDC-ene en reduksjon i forventede utslipp på 11–24 prosent under nivået i 2019 og 19-24 prosent inkludert betingete tiltak.⁶⁸
- e) Alle de nye NDC-ene omfatter mer enn utslippsreduksjon og inkluderer blant annet klimatilpasning, finansiering, teknologioverføring, kapasitetsbygging og håndtering av tap og skade.
- f) Klimatilpasning og motstandsdyktighet har fått en mer fremtredende plass. 73 prosent av de nye NDC-ene som inkluderer en komponent for klimatilpasning.
- g) Gjennomføringen av de nye NDC-ene krever et sterkere internasjonalt samarbeid og økt støtte til utviklingslandene.

UNFCCCs Generalsekretær Simon Stiell mener de innmeldte NDC-ene viser reelle fremskritt, men utslippsreduksjonene må skje betydelig raskere og være mer rettferdig. Omfanget av klimakrisen har aldri vært tydeligere, samtidig vokser klimatiltak frem som den store økonomiske vekstmotoren for det 21. århundre, ifølge Stiell.⁶⁹

FNs generalsekretær Antonia Guterres konkluderte at partene til klimakonvensjonen har mislyktes, og at det er umulig å nå målet om å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 °C. Han ba innstendig om at verdens ledere må forstå at jo lenger de venter med å kutte utslippene, jo større er faren for at jorda passerer katastrofale vippepunkter i Amasonas, Arktis og i havene. Hovedfokus for COP30 må bli å endre kurs, fastlo Guterres.⁷⁰

Parisavtalens temperaturmål er ikke det samme som partenes mål om netto nullutslipp. Temperaturmålet er også knyttet til mengden CO2ekv i atmosfæren. Dersom utslippene over tid

⁶⁷ UNFCCC (2025) [Nationally determined contributions under the Paris Agreement Synthesis report by the secretariat](#), FCCC/PA/CMA/2025/8 28.10.2025, se sammendraget side 4.

⁶⁸ Betingete tiltak forutsetter bl.a. internasjonal finansiell støtte, teknologioverføring, kapasitetsbygging og tilgang på markedsbaserte mekanismer.

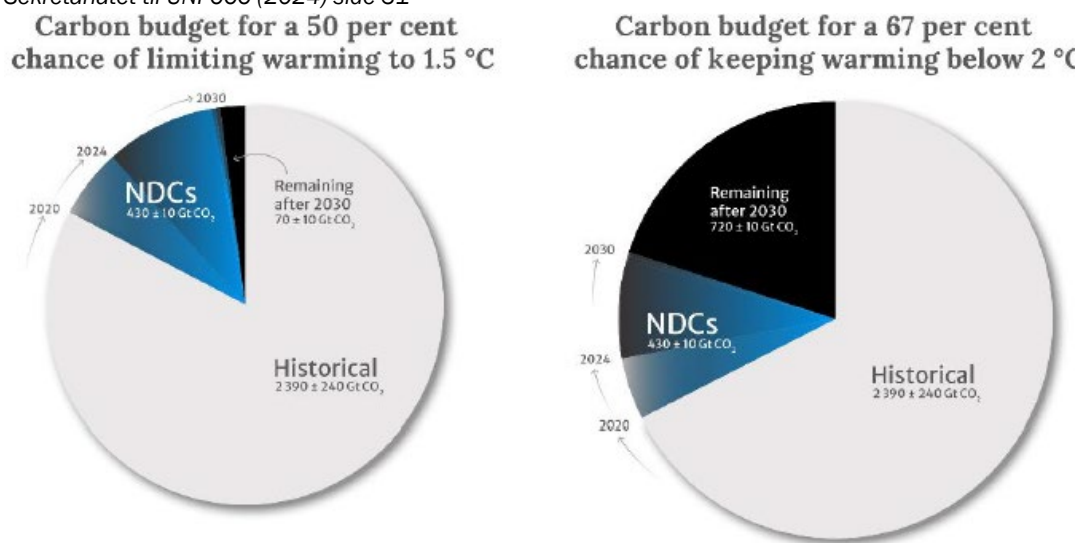
⁶⁹ UNFCCC (2025) [The direction of travel improving every year, but we need to urgently pick up the pace: UN Climate Change Executive Secretary on 2025 Nationally Determined Contributions Synthesis Report](#), 28.10.2025

⁷⁰ The Guardian (2025) [Change course now: humanity has missed 1.5C climate target, says UN head](#), artikkel 28.10.2025

er høyere, vil den totale mengden CO₂ekv i atmosfæren øke raskere, og det gjenstående karbonbudsjettet blir mindre.

Dersom alle innmeldte NDCer per 9. september 2024 for perioden 2020-2030 ble gjennomført, ville gjenstående karbonbudsjett for å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 °C (med 50 % sjanse) være anslagsvis 70 GtCO₂ i 2030, ifølge UNFCCs synteserapport fra 2024. Det vil kun dekke ytterligere om lag to år med forventet globalt utslipp i 2030.⁷¹

Figur 12: Gjenstående karbonbudsjett om alle innmeldte NDCer per 9. september 2024 gjennomføres, Kilde Sekretariatet til UNFCCC (2024) side 31



Under avslutning av junimøtet i Bonn konkluderte klimakonvensjonens generalsekretær Simon Stiell:⁷²

I'm not going to sugar coat it – we have a lot more to do before we meet again in Belém. There is so much more work to do to keep 1.5 alive, as science demands. We must find a way to get to the hard decisions sooner. We will need negotiators to sit together between sessions to find common ground.

6.3 Gjennomføringen av artikkel 6

Foreløpig har artikkel 6.4 i hovedsak blitt brukt til å overføre karbonkreditter fra CDM til PACM. I januar 2025 hadde 98 land utpekt nasjonal myndighet for PACM (DNA) og 15 land hadde levert inn skjema om å bli vertsland. I april 2025 hadde noen vertsland godkjent overgangsprosjekter.⁷³ I oktober 2025 var det levert inn søknad om overføring av over 2000 CDM-aktiviteter.⁷⁴

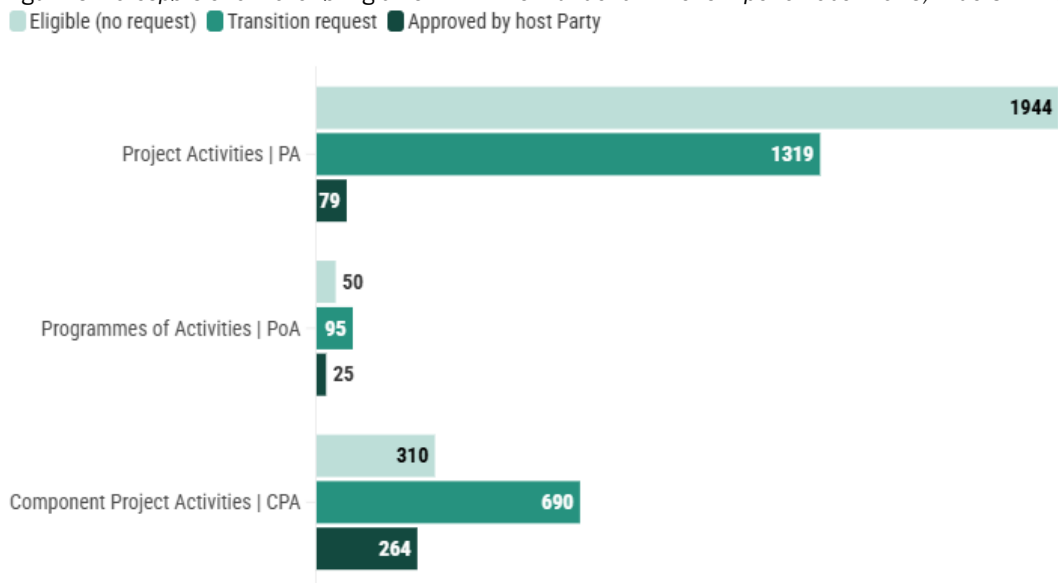
⁷¹ UNFCCC (2024) [Nationally determined contributions under the Paris Agreement. Synthesis report by the secretariat](#), FCCC/PA/CMA/2024/10, publisert 28. oktober 2024

⁷² UNFCCC (2025) [June Climate Meetings \(SB 62\): Executive Secreatry Delivered Remarks at Closing Plenary of June UN Climate Meetings: We Nedd to go Further, Faster, Fairer](#)

⁷³ Climate Focus og Perspectives Climate Research (2025) [The Paris Agreement Crediting Mechanism after COP29: Fundamentals in place, substance in progress](#), side 23f.

⁷⁴ UNEP CCC (2025) [Article 6 Pipeline](#), oppdatert 16. oktober 2025

Figur 13: Forespørsler om overføring av CDM til PACM under artikkel 6.4 per oktober 2025, kilde UNEP CCC (2025)



Each bar represents distinct values - i.e. an activity is **either** eligible (but with no request submitted) **or** has a transition request (that is not yet approved) **or** has received the host country approval. Adding up these three categories would result in the total number of activities that were eligible to transition.

Ifølge Carbon Market Watch representerte bare én av 26 karbonkreditter reelle utslippsreduksjoner i den første puljen med overføringer av CDM til PACM. Overføringen av karbonkreditter fra CDM kan undergrave det nye karbonmarkedsregimet, ifølge Carbon Market Watch.⁷⁵

Over 40 prosent av CDM-prosjektene og -programmene er berettiget overføring til PACM, ifølge UNEPs Copenhagen Climate Centre (UNEP CCC). Disse prosjektene vil potensielt omfatte utslippsreduksjoner på 1,5 milliarder tonn CO₂ekv per år (*Certified Emissions Reductions*, CER) beregnet etter CDM-metodologien. Foreløpig er det søkt om overføring av CDM-prosjekter som på over 900 millioner tonn CO₂ekv per år, ifølge UNEP CCC.⁷⁶

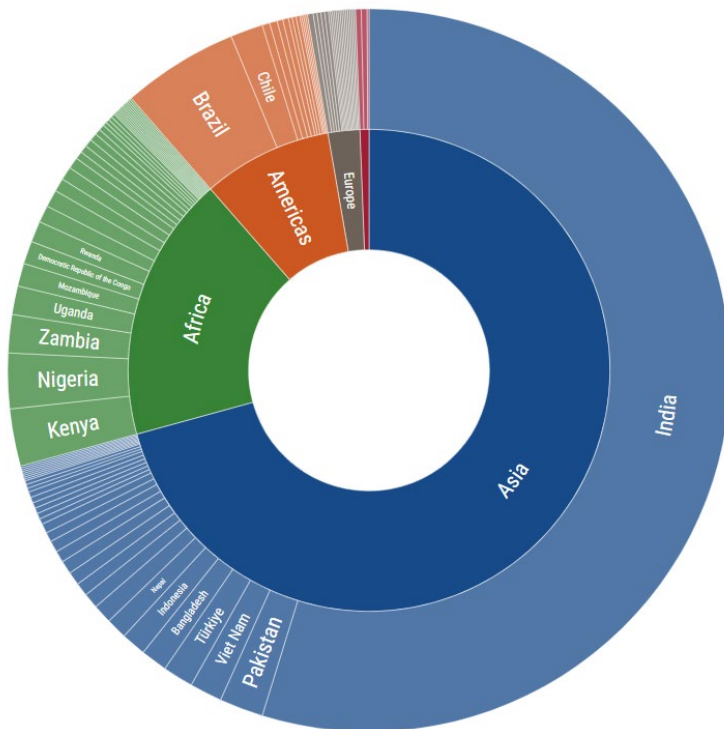
Over halvparten av alle prosjekter som er foreløpig varslet for PACM ([Prior consideration notifications](#)) er i India, ifølge oversikten til UNEP CCC. Brasil har registrert nest flest prosjekter. Prosjektene i India forventes å potensielt omfatte utslippsreduksjoner på over 400 millioner tonn CO₂ekv per år, mens Kenya som potensielt forventes å ha nest mest årlig reduksjoner på 35 millioner tonn CO₂ekv.⁷⁷

⁷⁵ Carbon Market Watch (2025) [First wave of Article 6 carbon credits misfire spectacularly](#)

⁷⁶ UNEP CCC (2025) [Article 6 Pipeline](#), oppdatert 16. oktober 2025

⁷⁷ UNEP CCC (2025) [Article 6 Pipeline](#), oppdatert 16. oktober 2025

Figur 14: Antall aktiviteter som er varslet til forhåndsvurdering for PACM, kilde UNEP CCC (2025)



Norge har inngått bilaterale avtaler om kjøp av karbonkreditter under artikkel 6 med syv land: Usbekistan, Zambia, Marokko, Senegal, Benin, Indonesia og Jordan. Prosjektene er del av [The Norwegian Global Emission Reduction Initiative](#) (NOGER). Stortinget har gitt regjeringen fullmakt til å bruke NOK 8,2 milliarder til NOGER, som også omfatter støtte til Verdensbankfondets [Transformative Carbon Asset Facility \(TCAF\)](#) og til [Climate Action Catalyst Fund \(CACF\)](#) opprettet av Den asiatiske utviklingsbanken. Mange av prosjektene skal bidra til utslippsreduksjoner gjennom omstilling til fornybar energi.⁷⁸

En rapport om det nordiske behovet internasjonale karbonkreditter, anslår at de nordiske landene kan ha behov for å kjøpe ITMOs tilsvarende 14 millioner-72 millioner tonn CO₂ekv i perioden 2036 til 2049.⁷⁹

6.4 Klimafinansiering

Klimafinansiering har lenge vært et krevende tema under klimaforhandlingene og situasjonen i 2025 synes særlig krevende. USA har stanset nærmest all klimabistand, og store europeiske givere som Tyskland, Frankrike og Storbritannia har også redusert sin bistand, ifølge Carbon Brief. Partene erkjente under COP29 at utviklingslandene har behov for langt mer midler enn COP29-vedtaket om NCQG på US\$300 milliarder per år. Partene ble ikke enige om å definere hvor pengene skal komme fra. Dette var også tema under klimamøtet i Bonn i juni, og mens utviklingslandene minnet industrilandene om sine forpliktelser, snakket industrilandene om

⁷⁸ Klima- og miljødepartementet (2025) [Initiativ for globale utslippsreduksjoner](#) (NIGU på norsk og NOGER på engelsk) faktaark med FAQ fra 15. August 2025, se også UNEP CCC (2025) [Article 6 Pipeline](#), oppdatert 16. oktober 2025

⁷⁹ Carbon Limits (2025) [Exploring carbon credit utilization in the Nordics: Demand, cost-savings and market engagement](#), oktober 2025

alternative måter å samle inn penger, og at flere parter må bidra. Disse diskusjonene vil fortsette under COP30.⁸⁰

I henhold til paragraf 8 i partenes vedtak om NCQG, skal midlene finansieres fra en rekke kilder:⁸¹

- a) *From a wide variety of sources, public and private, bilateral and multilateral, including alternative sources;*
- b) *In the context of meaningful and ambitious mitigation and adaptation action, and transparency in implementation;*
- c) *Recognizing the voluntary intention of Parties to count all climate-related outflows from and climate-related finance mobilized by multilateral development banks towards achievement of the goal set forth in this paragraph a wide variety of sources*

I tillegg oppfordrer paragraf 9 utviklingsland til å bidra til sør-sør-samarbeid på frivillig basis.

I etterkant av COP29 synes det å ha blitt mer krevende å dekke opp det NCQG. Den 20. januar 2025 signerte president Donald Trump en ordre om å melde USA ut av Parisavtalen og alle andre avtaler og forpliktelser fattet under UNFCCC. I tillegg vedtok presidenten Trump å oppheve USAs plan for internasjonal klimafinansiering, og at de føderale budsjettkontoret skulle lage retningslinjer for å tilbakekalle alle fryste midler.⁸²

I tillegg til NCQG, vedtok partene å arbeide for å firedoble klimafinansieringen til US\$1300 milliarder i 2035. Alle land må utforske nye kilder og måter å finansiere tiltak for å redusere den globale oppvarmingen og for klimatilpasning, inkludert private investeringer og gjennom avgifts- og subsidiepolitikk som både kan støtter opp om klimatiltakene og bidra til klimafinansiering. Ifølge *Independent High-Level Expert Group on Climate Finance* vil trolig internasjonal privat finansiering dekke om lag halvparten av de US\$1,3 billioner.⁸³

Partene er enige om at det nye klimafinansieringsmålet NCQG ikke er tilstrekkelig for å dekke behovet. I tillegg er det usikkert om partene faktisk klarer å bidra med nok midler til å oppnå målet. Det er også usikkert om partene vil nå målet fra COP26 i Glasgow om US\$40 milliarder til klimatilpasning i 2025, ifølge UNEP. Det vil være behov for et globalt kollektivt løft, om målet om US\$1,3 billioner skal nås.⁸⁴

Det brasilianske presidentskapet skal i forkant av COP30 legge fram et veikart for å nå målet om klimafinansiering på US\$1300 milliarder. I tillegg vil målet om dobling av finansieringen av klimatilpasning fra US\$20 milliarder til US\$40 milliarder bli et tema.

Under COP29 ønsket industrilandene å knytte Adaptation Fund til Parisavtalen. Partene kom til enighet om dette under junimøtet i Bonn. Fondet vil ses i sammenheng med at regelverket for markedsmechanismene under Parisavtalen artikkel 6.2 og 6.4 er på plass. Dette vil også bli tema under COP30.

⁸⁰ Carbon Brief (2025) [Bonn climate talks: Key outcomes from the June 2025 UN climate conference](#), 27.06.2025

⁸¹ UNFCCC (2024) [Decision -/CMA.6: New collective quantifies goal on climate finance](#)

⁸² The White House (2025) [Presidential Actions: Putting America First in International Environmental Agreements](#), President Donald J. Trump, 20.01.2025

⁸³ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part I: Framework of COP negotiations and main expected issues](#), DG ECFI: Policy Department for Transformation, Innovation and Health PE 772.482 Oktober 2025 på oppdrag for ENVI-komiteen, se side 33f

⁸⁴ UNEP (2025) [Adaptation Gap Report 2025: Running on empty](#), 29.10.2025

Finansministrene i over 90 land er med i [The Coalition of Finance Ministers for Climate Action](#). Koalisjonen ble etablert i 2019 etter et initiativ fra finansministrene i Finland og Chile i 2018. 100 land, inkludert Norge, har signert de seks Helsinkiprinsippene om å fremme nasjonal klimahandling, gjennom finanspolitikk og offentlige midler. Under COP25 i Madrid lanserte koalisjonen [Santiago Action Plan](#). Koalisjonen skal bidra til at klimahensyn, NDCs og nasjonale tilpasningsplaner (NAPs) integreres i finanspolitikk og investeringsvedtak.⁸⁵

Finansministrene møttes i Washington 15. oktober 2025 for å diskutere arbeidsprogrammet Baku to Belem og hvordan oppskalere klimafinansieringen til US\$1,3 billioner. Diskusjonene fokuserte på tre tema:

1. *Country Platforms and Innovative Financing Mechanisms to Scale Up Finance*
2. *Public and Private Sector Readiness: Managing and Preparing for Physical Climate Risks*
3. *Market-based Mechanisms to Curb Greenhouse Gas Emissions Participants.*

Finansministrenes klimakoalisjon har etablert en database med over 500 klimatiltak fra nær 70 finansdepartement verden over. Finansdepartementene skal sikre makroøkonomisk stabilitet og finansiell bærekraft, men ønsker også å ta et lederskap i omstillingen til lavkarbon- og klimarobuste økonomier. Databasen omfatter tiltak knyttet til.⁸⁶

- ♦ Organisering og koordinering innen offentlige institusjoner og forvaltning for å planlegge, gjennomføre og føre tilsyn med klimarelaterte tiltak
- ♦ Miljøskatter og subsidier for å fremme bærekraftige produkter og aktiviteter og støtte sårbare grupper
- ♦ Integrering av klimahensyn i budsjettprosesser, planlegging av investeringer og åpenhet om kostnader
- ♦ Makroøkonomiske analyser av klimaendringer og klimapolitikk
- ♦ Finansielle mekanismer og karbonmarkeder for å mobilisere ressurser til lavkarbon- og klimarobuste investeringer
- ♦ Standarder, taksonomier (kategorisering) og transparens innenfor finansnæringen om klimarelaterte risikoer og muligheter

*The Coalition reaffirms its commitment to driving systemic change and supporting climate-aligned economic transformation by serving as a platform for peer learning and capacity building, while supporting regional priorities and strengthening leadership, institutional capabilities, and collective impact.*⁸⁷

Country Platforms er relansert som et mulig tiltak for å fremme et mer samordnet og effektivt system for internasjonal klimafinansiering. Slike nasjonale plattformer skal bidra til å koordinere og oppskalere økonomisk bistand, ledet av nasjonale, og helhetlige planer med fokus om å skape omstilling til lavkarbon- og klimarobuste samfunn.

Det er nær 100 forskjellige klimafond som i for liten grad er koordinert. Tiltak for å redusere utslipp og øke opptak/fjerning av CO₂ekv er kostbart og må mobiliseres i stor skala skal det gi

⁸⁵ World Resources Institute (2025) [COP30: Issues to Watch](#), Coalition of Finance Ministers for Climate Action (2025) [Climate Action Statement: 500+ Climate Policies by Finance Ministries from 70 countries](#), 15.10.2025, Coalition of Finance Ministers for Climate Action (2025) [The Climate Action Statement 2025](#), 15.10.2025

⁸⁶ Coalition of Finance Ministers for Climate Action (2025) [Climate Action Map 2025](#) (beta version)

⁸⁷ Coalition of Finance Ministers for Climate Action (2025) [Climate Action Map 2025](#) (beta version)

vesentlig effekt, og bidrag til finansiering av klimatilpasning må være adskilt fra tiltak som fremmer generell økonomisk utvikling, selv om mange av de mest kostnadseffektive løsningene kan bidra til både klimatilpasning og bedre levevilkår, ifølge WRI.⁸⁸

Country Platforms er ikke en ny idé. Konseptet ble unnfanget etter gjeldskrise og uorden i utviklingsbistanden på slutten av 1990-tallet. Presidentskapene for G20-møtet 2025 i Sør-Afrika og COP30 i Brasil har gått sammen om å fremme Country Platforms. Håper er at et dusin land vil etablere slike plattformer i løpet av 2025. Fra fagmiljøer og tidligere erfaringer legges det vekt på at plattformene:⁸⁹

- ♦ er forankret nasjonalt og drevet av et nasjonalt lederskap
- ♦ har tilstrekkelig langsiktig tidshorisont
- ♦ integrerer klimahensyn med vekst og utvikling
- ♦ setter befolkningen i sentrum
- ♦ mobiliserer riktig type finansiering i tilstrekkelig skala
- ♦ har solide regelverk, institusjoner og gjennomføringsevne
- ♦ har fokus på resulater og å minimere transaksjonskostnadene

6.5 Klimatilpasning og klimarobuste samfunn

Partene har som mål å oppnå enighet om indikatorene for å måle fremdrift mot det globale tilpasningsmålet, *Global Goal on Adaptation* (GGA), som omtalt under avsnitt 3.2 ovenfor. Planlegging og gjennomføring av klimatilpasning blir bedre. Nær alle landene har, eller er i ferd med å utarbeide tilpasningsplaner/planverktøy, men innsatsen er for liten. UNEP anslår at utviklingslandene trenger minst 12 ganger så mye bistand som de mottok til klimatilpasning i 2023.⁹⁰ Samtidig viser UNEP til at finansieringen av tilpasningstiltak i UNFCCC-fondene økte med 86 prosent i 2024 sammenlignet med snittet for perioden 2019-2023.⁹¹

GGA ble vedtatt som del av Parisavtalen i 2015, men partene ble først enige om et overordnet rammeverk for GGA under COP28 i Dubai i 2023. Partene skal nå fatte formelt vedtak om de kvantifiserbare indikatorene for å vurdere måloppnåelse. Under COP28 etablerte partene et to-årig arbeidsprogram UAE-Belém for å utvikle disse indikatorene. Partene ble enige om retningslinjene for å velge ut de maksimalt 100 indikatorene under junimøtet i Bonn.⁹²

Selv om indikatorene blir vedtatt, gjenstår utfordringen med å gjennomføre tilpasningstiltakene tidsnok. I tillegg vil det bli krevende å samle inn og rapportere informasjon som er sammenlignbar mellom landene.⁹³

⁸⁸ World Resources Institute (2025) [Are "Country Platforms" the Key to Delivering Green Growth at Scale?](#), 19.02.2025

⁸⁹ Se f.eks. World Resources Institute (2025) [Are "Country Platforms" the Key to Delivering Green Growth at Scale?](#) og IIED (2025) [COP30: Country platforms: are we asking the right questions?](#)

⁹⁰ UNEP (2025) [Adaptation Gap Report 2025: Running on empty](#), 29.10.2025, se forord og sammendrag.

⁹¹ UNEP (2025) [Adaptation Gap Report 2025: Running on empty](#), 29.10.2025, se side xi.

⁹² Earth Negotiations Bulletin IISD (2025) [UN Climate Change Conference – Belém, November 2025](#) og World Resource Institute (2025) [Understanding the Paris Agreement's "Global Goal on Adaptation"](#), UNFCCC (2025) [Global goal of adaptation: Overview](#)

⁹³ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part1: Framework of COP negotiations and main expected issues](#), DG ECFI: Policy Department for Transformation, Innovation and Health PE 772.482 Oktober 2025 på oppdrag for ENVI-komiteen, se side 45.

6.6 Tap og skade

Partene til Parisavtalen etablerte [Warsaw International Mechanism for Loss and Damage](#) (WIM) under COP19 i Warszawa i 2013. Et hovedtema for COP30 blir en tredje gjennomgang av om WIM er effektiv og om mandatet er hensiktsmessig. Gjennomgangen skulle egentlig ha skjedd under COP29, men partene ble ikke enige om annet enn å fortsette forhandlingene i de kommende møtene. Partene er bl.a. uenige om: ⁹⁴

- ♦ Sekretariatsfunksjonen til Santiago Nettverket. Det er uavklart om industrilandene vil øke sine bidraget til sekretariatets budsjett.
- ♦ Det skal etableres en regelmessig rapport om tap og skade med informasjon om kritiske problemstillinger og for å lære av erfaringer. Det ble også foreslått at rapporten skal inneholde vitenskapelig, politisk, økonomisk og teknologisk informasjon relatert til tap og skade, og være en samlet kilde om tap og skade under Klimakonvensjonen og Parisavtalen. Det er bl.a. uenighet om rapporten skal definere hvor mye ressurser som kreves for at partene kan håndtere tap og skade.
- ♦ Hvor mye industrilandene skal bidra med til finansiering av tap og skade, men partene ble enige om at det er et betydelig gap mellom omfanget av tap og skade som skyldes klimaendringene og den foreløpige responsen.

6.7 Bevaring av skog og biologisk mangfold

Vern av regnskogene blir tema under COP30. Det brasilianske presidentskapet har plassert COP30 i Amazonas for å understreke regnskogens betydning for det globale klimasystemet. Brasil foreslo under COP28 å etablere et nytt innovativt fond for å bevare tropiske regnskoger. Storbritannia, Norge og De forente arabiske emiratene har støttet initiativet. Målet er at [Tropical Forests Forever Facility](#) (TFFF) kan mobilisere om lag US\$4 milliarder årlig fra offentlige og private kilder. Dette vil totalt endre mulighetene for skogvern.⁹⁵

The TFFF differs from traditional models through several key features: it operates as a revenue-generating investment fund, not a donation-based mechanism; it pays for results, rather than funding projects; it rewards standing forests, instead of compensating for avoided deforestation; and it maintains close dialogue with Indigenous Peoples and local communities, who play a direct role in forest protection. The mechanism proposes to allocate at least 20% of national payments to these populations.

Under COP28 i Dubai i 2023 vedtok partene å etablere [UAE Framework for Global Climate Resilience](#). Rammeverket skal bidra til å at målene for GGA oppnås, bl.a. ved å fastsette

⁹⁴ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part I: Framework of COP negotiations and main expected issues](#), DG ECFI: Policy Department for Transformation, Innovation and Health PE 772.482 Oktober 2025 på oppdrag for ENVI-komiteen

⁹⁵ COP30 Brasil Amazonia (2025) [Tropical Forests Forever Fund boosts international support and positions itself as a new global model for climate finance](#), 01.07.2025. Begrepet Facility og Fund brukes om hverandre i beskrivelsen av TFFF. Se også COP30 Brasil Amazonia (2025) [Tropical Forests Forever Facility \(TFFF\) proposes innovative financing model for conservation](#), 23.09.2025

tematiske mål for 2030 og fremover. Her er bevaring av økosystemer et av syv prioriterte tema for de kommende klimakonferansene:⁹⁶

Vann

- ♦ Reduser klimarelaterte vannmangel betydelig
- ♦ Styrk klimatilpasning mot vannrelaterte farer
- ♦ Sikre klimatilpasset sanitære løsninger
- ♦ Tilgang til trygt og rimelig drikkevann for alle

Matsikkerhet

- ♦ Oppnå klimabestandig mat- og landbruksproduksjon og forsyning
- ♦ Øk bærekraftig og regenerativ produksjon
- ♦ Rettferdig tilgang til tilstrekkelig mat og ernæring for alle

Helse

- ♦ Oppnå motstandsdyktighet mot helseeffekter forårsaket av klimaendringer
- ♦ Fremme klimatilpassede helsetjenester og redusere klimarelaterte sykdommer og dødelighet, særlig i de mest sårbare lokalsamfunn

Økosystemer

- ♦ Reduser klimaeffekter på økosystemer og biologisk mangfold ved å fremskynde bruken av naturbaserte løsninger pasningstiltak, inkludert forvaltning, restaurering og vern av skog, ferskvann, fjell, marine og kystnære økosystemer

Infrastruktur

- ♦ Øk motstandsdyktigheten til infrastruktur og bosettinger mot klimaendringer for å sikre grunnleggende og kontinuerlige tjenester for alle
- ♦ Minimér klimarelaterte skader på infrastruktur og bosettinger

Fattigdom

- ♦ Reduser klimaendringenes negative virkninger på fattigdomsbekjempelse og levebrød
- ♦ Fremme bruk av adaptive sosiale beskyttelsestiltak for alle

Kulturarv

- ♦ Beskytt kulturarv mot klimarelaterte risikoer ved å utvikle tilpasningsstrategier for bevaring av kulturpraksis og kulturminner
- ♦ Utform klimatilpasset infrastruktur basert på tradisjonell kunnskap, urfolkskunnskap og lokale kunnskapssystemer

6.8 Rettferdig omstilling til lavkarbon- og klimarobuste samfunn

Det var stor frustrasjon blant partene om behandlingen av [arbeidsprogrammet for en rettferdig omstilling](#) (JTWP) under COP30 i Baku. I forkant av junimøtet i Bonn satte COP30-presidentskapet en rettferdig omstilling som en av de tre toppprioriterte temaene.⁹⁷

Parisavtalen omfatter temaet klimarettferdighet, men ikke særlig detaljert. Avtalen har fokus på en rettferdig omstilling for arbeidsstyrken, og at en omstilling mot lavkarbon- og klimarobuste samfunn ikke skal skape eller øke ulikheter. Industrilandene (det globale nord) ønsker at

⁹⁶ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part I: Framework of COP negotiations and main expected issues](#), DG ECI: Policy Department for Transformation, Innovation and Health PE 772.482 Oktober 2025 på oppdrag for ENVI-komiteen

⁹⁷ Carbon Brief (2025) [Bonn climate talks: Key outcomes from the June 2025 UN climate conference](#), 27.06.2025

forhandlingene har fokus på arbeidernes kår, mens utviklingslandene (det globale sør) ønsker en mer helhetlig tilnærming til temaet. Denne uenigheten ble også tema under junimøtet.⁹⁸

Forhandlingene under COP30 vil handle om energiomstillingen, om enside handelstiltak skal være tema og om hvordan JTWP skal gjennomføres. Målet er at JTWP slutføres i november 2026.

6.9 Arbeidet med handlingsplan for likestilling

Partene etablerte [Lima arbeidsprogrammet for likestilling](#) i 2014. Under COP29 ble arbeidsprogrammet forlenget med ytterligere 10 år. Under junimøtet diskuterte partene aktuelle tiltak under [Gender Action Plan](#) (GAP) om bl.a. å øke kompetansen om likestilling og kjønnsbalanse, og å integrere kjønnsperspektiv i utformingen og gjennomføringen av tiltak.

[Subsidiary Body for Implementation](#) (SBI) skal utarbeide en liste av aktiviteter under GAP, som etter planen skal vedtas under COP30. SBI har utarbeidet en liste over tiltak, men det er uenigheter om detaljene, terminologi, varighet og finansiering.⁹⁹

6.10 Teknologi og kapasitetsbygging

Under COP29 og i junimøtet 2025 diskuterte partene forbindelsene, samordning og samarbeid mellom [Teknologi Mekanismen](#) og [Finansierings Mekanismen](#) og hvordan det kan forbedres. SBI skal legge fram et utkast for videre forhandlingene under COP30. Under behandlingen av den globale gjennomgangen under COP28 vedtok partene å etablere et [Teknologi Implementeringsprogram](#) (TIP). Partene vil også fortsette forhandlingene om TIP, om det skal inn i oppfølgingen av den globale gjennomgangen (GST1) og om spesifikke teknologier skal prioriteres, som KI, varslingssystemer, hydrogen eller karbonfangst, -bruk og -lagring (CCUS).¹⁰⁰

Under junimøtet i Bonn var partene svært uenige om både omfanget og mandatet til TIP:¹⁰¹

Disagreement emerged over the TIP's scope and mandate. NORWAY, the EU, CANADA, the UK, and JAPAN highlighted that the TIP should respond to the outcomes of the GST, with several emphasizing the energy-related calls. CHINA and the ARAB GROUP opposed. CHILE cautioned against repeating the experiences with the MWP and objected to singling out specific paragraphs of the GST decision. Several parties urged a focus on new and emerging technologies such as: artificial intelligence; early warning systems; hydrogen; and carbon capture, utilization, and storage. BRAZIL and the EU preferred for the TIP to be "technologically agnostic." CHINA proposed setting "strategic and quantifiable" goals for the TIP, which the EU, UK, and CANADA opposed. Developing countries ultimately rejected the text prepared by the co-facilitators, saying that it did not adequately capture the views expressed in the room. During the closing plenary, speaking to all technology items, CHILE called for technology development and transfer to be

⁹⁸ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part I: Framework of COP negotiations and main expected issues](#), DG ECTI: Policy Department for Transformation, Innovation and Health PE 772.482 Oktober 2025 på oppdrag for ENVI-komiteen

⁹⁹ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part I: Framework of COP negotiations and main expected issues](#), side 42f.

¹⁰⁰ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part I: Framework of COP negotiations and main expected issues](#), DG ECTI: Policy Department for Transformation, Innovation and Health PE 772.482 Oktober 2025 på oppdrag for ENVI-komiteen side 36f, IISD (2025) [What to Expect at COP 30](#)

¹⁰¹ IISD Earth Negotiations Bulletin (2025) [Summary of the 2025 June Climate Meetings: 16-26 June 2025](#), side 10.

placed at the forefront of climate action. The EU expressed disappointment that progress made on the TIP could not be captured.

6.11 Fornybar energi og lavkarbonteknologi

Fornybar energi og lavkarbonteknologi er også forventet å bli tema under COP30. Under COP28 ble partene enige om å tredoble produksjonskapasiteten for fornybar energi og doble energieffektiviteten innen 2030. Partene vedtok også å akselerere utslippskutt fra veitransport med nullutslippskjøretøy, offentlig transport og tilrettelegge for trygg sykling. Fornybar energi er billig å lage, men krever dyre investeringer. Det er vanskelig for utviklingslandene, og denne finansieringsutfordringen må løses, påpekte partene under COP28, og videreførte utfordringen til kommende COP. Dette vil være et viktig tema under COP30.¹⁰²

Det brasilianske presidentskapet ønske å sette lavkarbonteknologi i sentrum av COP30. Brasil har utarbeidet en taksonomi for bærekraft, og ønsker å være en global leder for lavkarbon-økonomien.¹⁰³

6.12 Reform av klimaforhandlingene

Partene skal søke konsensus om hvert eneste ord i vedtakene. Med svært ulike utgangspunkt og interesser er det krevende. Begrepsbruken har store konsekvenser og kan både bidra til å løse og skjerpe interessekonfliktene. Et viktig tema for partene til FNs klimakonvensjon er begrepene *developed countries* (industriland) og *developing countries* (utviklingsland) som brukes i [FNs rammekonvensjon for klimaendringer](#) fra 1992 og Parisavtalen fra 2015, men hverken konvensjonen eller avtalen har en klar definisjon på hvilke land som er hva. [Annex I-partene](#) til klimakonvensjonen har et større ansvar for oppfylging av konvensjonen og dens avtaler enn Ikke-annex I-partene. Flere land som Kina, Saudi-Arabia, De forente arabiske emirater og Sør-Korea er ikke definert som Annex I-land. Landene i Annex I som er medlemmer av OECD utgjør [Annex II-partene](#). Annex II-landene har ansvar for å bidra med klimafinansiering til utviklingslandene.¹⁰⁴

Det er stor mistillit mellom partene, og resultatene etter 30 år med klimaforhandlinger har vært begrenset. Det blirpekt på at UNFCCC trenger reformer, som å åpne for flertallsvedtak. Partene skal etterstrebe å fatte vedtak etter konsensus. Konsensus kan betyr at den minst ambisiøse parten bestemmer hvor listen skal ligge. Et eksempel på at det er vanskelig å skape konsensus er bl.a. målet om en «omstilling vekk fra fossile brensel», som var inne etter COP28, men ikke etter COP29.¹⁰⁵

Tidligere generalsekretær for UNFCCC, Christiana Figueres påpeker at prosedyren under klimaforhandlingene krever konsensus, men hun mener konsensus og enstemmighet ikke er det samme. Det er en tematikk partene bør utforske mener den tidligere generalsekretæren. Men å bli enige om reglene for et flertallsstyre virker mer krevende enn tidligere i dagens geopolitiske situasjon og med mistillit mellom partene.

¹⁰² WRI (2023) [Unpacking COP28: Key Outcomes from the Dubai Climate Talks, and What Comes Next](#)

¹⁰³ COP30 Brasil Amazonia (2025) [Sustainability: Understanding what sustainable taxonomy is and why it is one of Brazil's main agenda items at COP30](#), 30.10.2025

¹⁰⁴ SINTEF (2025) [Resulatet av COP29 ble en tillitskrise – det siste verden trengte](#), kronikk 08.01.2025

¹⁰⁵ Carbon Brief (2025) [COP experts: How could the UN climate talks be reformed?](#) 11.08.2025

En strengere prioritering av tema, og fastsetting av flerårige agendaer for forhandlingsmøtene med færre tema, kan gjøre prosessene mer effektive, i istedenfor å ta opp alle tema samtidig.

Etter flere COP arrangert av «petrostater» og frustrasjonene i og etter sluttmøtet for COP30, blir det også pekt på viktigheten av å sikre integriteten og uavhengigheten til COP-presidentskapene.

Australia og Tyrkia ønsker å arrangere COP31 i 2026. Under junimøtet i Bonn, fikk Australia støtte av Norge, New Zealand, Frankrike og Sveits. Tyrkia argumenterte for at de kan være et bindeledd mellom industrilandene og utviklingslandene, og Russland understrekte at vertskap må vedtas enstemmig.¹⁰⁶

Samtidig har partene blitt enige om klimamålene og regelverket i Parisavtalen, gjennomført en mengde tiltak for å redusere den globale oppvarmingen. Forventet global oppvarming er fortsatt langt over klimamålet, men likevel betydelig lavere enn tidligere forventet. Flere eksperter fastslår at Parisavtalen fungerer, men ikke raskt nok. De mener forhandlingsregimet bør reformeres, og ikke revolusjoneres. Den største utfordringen er den underliggende politikken og ikke forhandlingsregimet, ifølge flere ledende eksperter.¹⁰⁷

Samtidig er klimatematikken vitenskapelig, teknisk, økonomisk og politisk svært krevende, som det nødvendigvis tar tid å utvikle og bli enige om. Vedtakene må også føre til relevant handling. Det er vanskeligere når partene vedtar runde formuleringer åpne for ulike tolkninger og ulik praksis. Samtidig som det er nødvendig at alle partene er enige og stiller seg bak fremforhandlede regler, prosesser, virkemidler og mål. Det innebærer at forhandlingene tar tid og at de kan strande på relativt små detaljer. Fokus har vært på å utvikle regelverket for gjennomføringen av Parisavtalen og at partene skal sette stadig mer ambisiøse mål. Regelverket og målene kan ikke i seg selv påvirke klimaet. Reduserte utslipp, bedre tilpasning til klimaendringene og reetablering etter tap og skade oppnås etter handling. Flere av ekspertene peker på at konvensjonens prosesser er å flytte fokus fra intensjoner og mål til faktiske resultater. Etablering av et permanent vitenskapelig råd innenfor COP, kan bidra til at forhandlingsprosessene blir bedre koplet til de nyeste dataene om tiltak og konsekvenser.

6.13 Andre tema

COP30-presidentskapet vil ha et særlig fokus på urinnbyggere, og vil legge til rette for at urinnbyggere kan delta i konferansen. Under junimøtet i Bonn var jordbruk og matsikkerhet tema for en egen workshop. Resultatene vil bli tema for SBI og SBSTA, men det er ikke satt opp en egen workshop om mat under COP30.¹⁰⁸

6.14 Tema for kommende klimakonferanser

Det er ikke vedtatt noen særlige milepæler for 2026, ifølge Europaparlamentets utredningstjeneste. I desember 2026 skal partene levere sin andre to-årige transparensrapport. Her skal partene redegjøre for om de når 2030-målene med nye data om utslipp av

¹⁰⁶ IISD Earth Negotiations Bulletin (2025) [Summary of the 2025 June Climate Meetings: 16-26- June 2025](#), side 14

¹⁰⁷ Carbon Brief (2025) [COP experts: How could the UN climate talks be reformed?](#) 11.08.2025

¹⁰⁸ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part I: Framework of COP negotiations and main expected issues](#), DG ECI: Policy Department for Transformation, Innovation and Health PE 772.482 Oktober 2025 på oppdrag for ENVI-komiteen side 43.

drivhusgasser og klimafinansiering. Disse rapportene skal også bidra til den neste globale gjennomgangen (GST2), som trolig vil starte ved slutten av 2026 og fortsette gjennom 2027 og frem til COP33 i 2028.¹⁰⁹

7 Norges klimamål og posisjoner mot COP30

Norge har satt et mål om å redusere utslippet av drivhusgasser med minst 70-75 prosent innen 2035 fra nivået i 1990. I forrige NDC meldte Norge inn et mål om å redusere utslippet med minst 55 prosent innen 2030.¹¹⁰ Referanseindikatoren fra 1990 på 51,7 Mt CO₂e omfatter de totale utslippene av drivhusgasser¹¹¹, med unntak av arealbruk, arealbruksendring og skogbruk (LULUCF). Utslipp og opptak fra LULUCF-sektoren vil bli medregnet i vurdering av måloppnåelse. Regjeringen arbeider med å etablere metodologi og indikatorer for LULUCF-sektoren. Regjeringen har mål om at LULUCF-sektoren vil bidra positivt til oppnåelse av 2035-målet. Målet skal nås gjennom tiltak innenlands, samarbeid med EU innenfor Parisavtalens artikkel 6, og om nødvendig med kjøp av ITMOs utenfor EØS.

Norway intends to facilitate the transition of its economy to a low-emission society and achieve significant domestic emission reductions through robust and effective policies and measures.

...

Norway's main policy instruments are taxation of greenhouse gas emissions, regulatory measures including the emissions trading scheme, climate-related requirements in public procurement processes, information on climate-friendly options, financial support for the development of new technologies, such as CCS, and initiatives to promote research and innovation.

Utslippsmålet skal omfatte alle sektorer og gassene CO₂, CH₄, N₂O, PFCs, HFCs, SF₆ og NF₃. Regjeringen skal oppdatere Stortinget om status og fremdrift av målene fastsatt i klimaloven, inkludert de nasjonalt fastsatte bidragene under Parisavtalen. Gjennomføringen av NDCen for 2035 vil være en viktig del av Norges omstilling til et lavutslipps samfunn innen 2050.

Regjeringen mener Norges utslippsmål for 2035 er et rettferdig og ambisiøst bidrag til å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 °C.

Norge bidrar også med betydelig støtte til utslippskutt i utviklingslandene, både til utslippskutt, klimatilpasning og klimafinansiering, fastslår regjeringen i 2035 NDCen. Utover det er ikke klimatilpasning tema for Norges NDC 2035. Regjeringens klimastatus og -plan for 2026 redegjør for den pågående klimatilpasningen i Norge. Klimatilpasningen skjer på tvers av sektorer og departementene har ansvar for klimatilpasninger i egen sektor. Riksrevisjonen konkluderte i 2022 med at vedtatt arealplaner ikke ble oppdatert med ny kunnskap om klimaendringer og naturfare. Regjeringen har vedtatt nye statlige planretningslinjer som fastslår at kommunene bør vurdere om dagens og fremtidens behov er ivarettet med tidligere vedtatte arealplaner.¹¹²

¹⁰⁹ Europaparlamentet (2025) [The COP30 Climate Change Conference Part I: Framework of COP negotiations and main expected issues](#), side 45.

¹¹⁰ Klima- og miljødepartementet (2025) [Norway's nationally determined contribution for 2035](#), innmeldt 26.06.2025

¹¹¹ Inkludert beregnet CO₂ekvivalenter fra utslipp av metan (CH₄) og og flyktige organiske forbindelser (NMVOC).

¹¹² Klima og miljødepartementet (2025) [Regjeringens klimastatus og -plan](#)

Miljødirektoratet anbefalte at Norge satte et mål om å redusere utslippene av drivhusgasser innen 2035 tilsvarende 80 prosent av nasjonale utslipp i 1990, med kutt nasjonalt og internasjonalt gjennom samarbeidet med EU i tråd med artikkel 6 i Parisavtalen, og. I tillegg anbefalte direktoratet at Norge melder inn et eget forpliktende delmål om å redusere nasjonale utslipp med 60 prosent innen 2035 fra nivået i 1990. Direktoratet anbefalte også at Norge meldte inn et separat mål for LULUCF-sektoren. Hvor store utslipp og opptak LULUCF-sektoren har per år varierer. Direktoratet mente derfor at LULUCF-sektoren ikke burde telles med mot målet om 80 prosent og delmålet om 60 prosent reduksjon.¹¹³

Regjeringen hadde per 5. november 2025 ikke publisert norske hovedlinjer for COP30, slik den gjorde i forkant av COP29.

8 Allianser og posisjoner mot COP3

Det er 16 offisielle forhandlingsgrupperinger under UNFCCC. Den nyeste gruppen, Land-Locked Developing Countries, ble etablert i juni 2025.¹¹⁴

African Group

Den Afrikanske forhandlingsgruppen består av 54 afrikanske land som representere kontinentets felles interesser i klimaforhandlingene, særlig knyttet til klimafinansiering, tilpasning, kapasitetsbygging, tap og skade og utslippsreduksjoner.

Independent Association of Latin America and the Caribbean (AILAC)

AILAC er en koalisjon av åtte latinamerikanske og karibiske land som deler interesser og posisjoner om klimaendringer i internasjonale klimaforhandlinger. AILAC har mål om å bidra til balanserte multilaterale klimaforhandlinger, med fokus på bærekraftig utvikling.

Bolivarian Alliance for the Peoples of Our America (ALBA)

ALBA er en regional politisk og økonomisk samarbeidsgruppe grunnlagt i 2004 av Venezuela og Cuba. Gruppen består av fem land og fungerer som en sterk stemme i det globale klimaregimet for å sikre rettferdighet i klimatiltak.

Alliance of small Island States (AOSIS)

AOSIS er en koalisjon av 39 små øystater og lavtliggende kystutviklingsland som er spesielt sårbare for klimaendringenes konsekvenser. Alliansen består hovedsakelig av land fra Karibia, Stillehavet, Indiahavet og Afrika. AOSIS presser på for ambisiøse globale tiltak for å begrense oppvarmingen og beskytte sårbare land.

Arab states

Arabiske stater er en regional forhandlingsblokk som består av 22 arabiske land. Gruppen ble dannet i 1945 og spiller en kollektiv rolle i å forme og fremme klimainteressene til sine medlemsland i internasjonale forhandlinger.

¹¹³ Miljødirektoratet (2023) [Et 2035-bidrag som sikrer omstilling nasjonalt](#), må lastes ned via nettsiden.

¹¹⁴ UNFCCC (2025) [Party Groupings](#)

BASIC

BASIC-gruppen er en koalisjon av fire store fremvoksende økonomier – Brasil, Sør-Afrika, India og Kina – som koordinerer sine posisjoner i internasjonale klimaforhandlinger. Gruppen søker ofte å bygge bro mellom utviklingsland og industriland, samtidig som den understreker behovet for å beskytte utviklingsrommet til fremvoksende økonomier.

Coalition for Rainforest Nations (CfRN)

CfRN er en mellomstatlig organisasjon som særlig fremmer interessene til tropiske skogland. Koalisjonen består av 52 regnskogland fra Afrika, Asia-Stillehavet, Latin-Amerika og Karibia. CfRN arbeider for at skog står sentralt i globale klimaløsninger.

Environmental Integrity Group (EIG)

EIG, dannet i 2000, består av Mexico, Liechtenstein, Monaco, Sør-Korea, Sveits og Georgia. Gruppen arbeider for å bygge konsensus mellom disse, samtidig som den fremmer ambisiøse og rettferdige klimamål.

Group of 77 and China

G77 og Kina ble grunnlagt i 1964 i forbindelse med FNs konferanse om handel og utvikling (UNCTAD) og fungerer nå i hele FN-systemet. Per mai 2014 har gruppen 135 medlemmer og én observatør. Enkeltland og undergrupper kan ha ulike interesser i klimaspørsmål, og deltar derfor ikke nødvendigvis med én felles stemme i klimaforhandlingene.

Gruppen av Landlocked Developing Countries (LLDCs)

LLDC-gruppen består av parter til UNFCCC og Parisavtalen og ble etablert i juni 2025. Gruppens mål er å ivareta de spesifikke interessene knyttet til land uten kystlinje, og støtte implementeringen av konvensjonen og Parisavtalen på nasjonalt nivå.

Grupo SUR

Grupo SUR, tidligere kjent som ABU-gruppen, er en forhandlingsgruppe innen UNFCCC som primært representerer land i Latin-Amerika og Karibia med lignende posisjoner i klimaspørsmål.

Least Developed Countries (LDC)

De 45 landene som er definert som minst utviklede av FN har blitt stadig mer aktive i klimaforhandlingene. LDC har særlig fokus på klimafinansiering, tilpasning, tap og skade.

Like-Minded Developing Countries (LMDC)

LMDC-gruppen ble etablert rundt 2007, med utspring i samarbeidet innen G77+Kina. Gruppen spiller en viktig rolle i forhandlingene og består LMDC av om lag 25 land i Asia, Afrika og Latin-Amerika.

Mountain Group

Armenia, Kirgisistan og Tadsjikistan i Bonn etablerte en gruppe for fjellrike landlåste utviklingsland (MLDC) i 2010. Målet var å øke bevisstheten om utfordringene disse landene står overfor som følge av klimaendringer. Gruppen ble gjenopprettet i juli 2023 og omdøpt til Mountain Group.

The Umbrella Group

Umbrella-gruppen består av Australia, Canada, Island, Israel, Japan, New Zealand, Kasakhstan, Norge, Ukraina og Storbritannia. USA var medlem av gruppen. Under junimøtet i Bonn gjentok gruppen at de store økonomiene må melde inn ambisiøse og troverdige NDCer og at hver eneste fraksjons lavere temperaturstigning teller. Gruppen ba COP30-presidentskapet sette av tid til å diskutere kollektive fremskritt og mulighetene som samarbeid knyttet til NDCene.¹¹⁵

8.1 USA

USA vil ikke sende noen høytstående representanter til COP30. Den amerikanske regjeringen har hatt fokus på bilaterale forhandlinger om salg av flytende gass, og arbeidet for å stanse avtalene om å redusere plastforurensningen og innføre karbonpris på internasjonal shipping.¹¹⁶

Det Hvite Hus mener tidevannet snur i å prioritere klimaendringene og peker på Bill Gates melding til COP30. Gates mener klimaendringene er et stort og viktig problem, og at det må løses slik som alle andre store og viktige problem, som malaria og underernæring. Hver eneste tidels grad redusert oppvarming vil være viktig og svært nyttig, og han mener verden må støtte utviklingen mot netto null utslipp, og med de rette tiltakene vil utslippsreduksjonene fortsette. Gates mener fokus må justeres fra kortsiktige utslippskutt til klimatilpasning. Fokus for COP30 bør være å forbedre menneskers livsvilkår, og særlig i de fattigste landene. Han mener klimaendringene ikke vil føre til menneskehetens undergang, selv om konsekvensene er alvorlige, særlig for de fattigste landene.¹¹⁷

Forskningen til IPCC har heller ikke konkludert med at menneskeheten vil forsvinne som følge av klimaendringene i de ulike utslippsscenariene. Derimot er karbonbudsjett knyttet til mengden CO₂ekv i atmosfæren og vippepunkter sentrale tema innenfor klimaforskningen. De er ikke tatt opp i artikkelen til Gates. Forskningen peker på at sammenhengene og konsekvensene av vippepunkter og endringer for bl.a. permafrost, regnskog, isbreer og havstrømmer kan skape irreversible endringer for natur og samfunn. Foreløpig vet vi ikke hvilke konsekvenser slike endringer vil ha.¹¹⁸

*Climate change is creating adverse conditions for both ecosystems and societies that go beyond anything in the recorded history of humanity. If climate tipping points are crossed these trends could worsen exponentially, leading to profound changes in our planet and in the natural and socio-economic systems it sustains.*¹¹⁹

Vippepunkter vil være tema for en internasjonal workshop arrangert av IPCC og *World Climate Research Program* i Paris 26.-28. november 2025.¹²⁰

¹¹⁵ IISD Earth Negotiations Bulletin (2025) [Summary of the 2025 June Climate Meetings: 16-26- June 2025](#), side 15f

¹¹⁶ Reuters (2025) [US will not send officials to COP30 climate talks](#), White House says, artikkel 31.10.2025

¹¹⁷ Gates Notes (2025) [A new way to look at the problem: Three tough truths about climate - What I want everyone at COP30 to know](#), 28.10.2025

¹¹⁸ Se f.eks. Time Magazine (2025) [There's More Than Meets the Eye in Bill Gates's Climate Memo](#), artikkel 1.11.2025

¹¹⁹ OECD (2022) [Climate Tipping Points: Insights for effective Policy Action](#), se forordet

¹²⁰ WCRP (2025) [WCRP/IPCC Co-sponsored Workshop on Earth System High Impact Events, and Tipping Points and their Consequences](#)